

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

НУШ та Інтелект України

2 клас

Характеристика навчальної діяльності	Сформовано (у) / формується
Виявляє інтерес до навчання	
Старанно і зосереджено виконує навчальні завдання	
Активно працює на уроках, виявляє ініціативу	
Співпрацює з іншими дітьми, керує емоціями	
Пояснює, у чому цінність спільної роботи	
Проявляє самостійність у роботі	
Пояснює свої дії, контролює хід виконання навчальних завдань	
Оцінює результат своєї роботи, бере відповідальність за свої дії	
Обирає шляхи розв'язання проблем, визначає істотні ознаки об'єктів	
Порівнює, об'єднує, розподіляє об'єкти за поданою ознакою, спостерігає за об'єктом	
Досліджує об'єкт за поданою інструкцією	
Доходить висновків відповідно до мети спостереження, працює з поданим джерелом інформації	
Добирає за умовою тексти й ілюстрації до них, працює з інформацією з допомогою цифрових пристроїв за інструкцією	

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

	Обов'язкові результати навчання	Очікувані результати навчання
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»		
1.	Сприймає усну інформацію, перепитує, виявляючи увагу, доречно реагує	Учень / учениця: - з увагою <i>сприймає</i> усні репліки й доречно реагує на усну інформацію в діалозі (погоджується або не погоджується, виконує певні дії у відповідь на прохання чи відповідно до інструкції). - перепитує співрозмовника для уточнення почутої інформації . <i>-сприймає</i>
2.	Відтворює основний зміст усного повідомлення відповідно до мети; на основі почутого малює/добирає ілюстрації; передає інформацію графічно	Учень / учениця: - <i>використовує</i> фактичний зміст (хто?, що?, де?, коли?) для перетворення усної інформації. - <i>малює або добирає</i> ілюстрації, створює мапу думок до почутого. - <i>передає</i> інформацію в таблицях, схемах із допомогою вчителя/ вчительки
3.	Виокремлює цікаву для себе інформацію; передає її іншим особам	Учень / учениця: - <i>розповідає</i> про те, що зацікавило в усному повідомленні ; - <i>ставить запитання</i> до усного повідомлення для отримання додаткової інформації
4.	Розпізнає ключові слова і фрази в усному повідомленні, виділяє їх голосом у власному мовленні; пояснює, чому зацікавила інформація	Учень / учениця: - <i>розпізнає</i> ключові слова і фрази в усному висловлюванні; - <i>виділяє</i> голосом ключові слова і фрази у власному усному висловлюванні ; - <i>пояснює</i> на основі власного досвіду, чому якась інформація зацікавила.
5.	Висловлює думки щодо усного повідомлення, простого тексту, медіатексту; намагається пояснити свої вподобання; звертається до дорослих за підтвердженням правдивості інформації	Учень / учениця: - <i>висловлює</i> думку, що подобається в почутому, а що - ні; - <i>обґрунтовує</i> свої вподобання ; - <i>обирає</i> , до кого з дорослих можна звернутися за підтвердженням правдивості почутої інформації ; - <i>пояснює</i> , як сприйняття тексту залежить від способу його презентації (логічний наголос, темп, міміка, жест) і враховує це у своєму мовленні

6.	Висловлює власні погляди щодо предмета обговорення; намагається зробити так, щоб висловлювання було зрозуміле і цікаве для інших осіб; правильно вимовляє загальноживані слова	Учень / учениця: - <i>підтримує й ініціює</i> діалог на теми, які викликають зацікавлення; - <i>спостерігає за діалогом</i> , де висловлюються різні погляди на предмет обговорення, <i>підтримує</i> одну з точок зору ; - <i>розповідає</i> про те, що його / її вразило, схвилювало; переповідає події із власного життя, правильно вимовляючи й наголошуючи загальноживані слова
7.	Розпізнає емоції своїх співрозмовників, використовує відомі вербальні та невербальні засоби для передачі емоцій та настрою; розпізнає образні вислови і пояснює, що вони допомагають уявити; створює прості медіа тексти	Учень / учениця: - <i>розпізнає</i> емоції співрозмовника і пояснює власну реакцію на них ; - <i>уживає</i> відповідну до ситуації спілкування лексику і несловесні засоби (жести, міміка тощо) ; - <i>поповнює</i> власний словниковий запас ; - <i>вирізняє</i> в художніх текстах (казках, оповіданнях, віршах) образні вислови й пояснює, які саме образи вони допомагають уявити.
8.	Розповідає про власні відчуття та емоції від прослуханого/побаченого; ввічливо спілкується	Учень / учениця: - <i>розповідає</i> про власні почуття та емоції від прослуханого та побаченого ; - <i>звертається,, вітається., прощається,</i> дотримуючись норм мовленнєвого етикету, <i>використовує</i> ввічливі слова.
Змістова лінія «Читаємо»		
1.	Обирає книжку для читання; пояснює власний вибір.	Учень / учениця: - <i>обирає</i> тексти (книжки) для читання, може пояснити власний вибір ;
2.	Передбачає за обкладинкою, заголовком та ілюстраціями, про що йтиметься в дитячій книжці; читає вголос правильно, свідомо, цілими словами, нескладні за змістом і формою тексти; розуміє фактичний зміст прочитаного	Учень / учениця: - <i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту за заголовком та ілюстраціями; - <i>читає</i> правильно та виразно вголос різні тексти (вірші, народні і літературні казки, оповідання, графічні та інформаційні тексти) залежно від мети читання ; - <i>ставить запитання</i> за змістом тексту для уточнення свого розуміння;

		- <i>розповідає</i> , про що текст, <i>відповідає</i> на запитання за змістом прочитаного; - <i>знаходить</i> у тексті незнайомі слова, робить спроби пояснити їхнє значення.
3.	Пов'язує інформацію з тексту з відповідними життєвими ситуаціями; розрізняє головне і другорядне в тексті; визначає тему художнього твору, а також простого медіа тексту	Учень / учениця: - <i>розповідає</i> про вчинки улюблених персонажів; - <i>словесно моделює</i> власну поведінку на прикладі вчинків персонажів ; - <i>пояснює</i> вчинки персонажів на основі змісту тексту та власного досвіду; - <i>розрізняє</i> головне і другорядне в тексті; - <i>визначає</i> графічні елементи тексту, досліджує зв'язок між ними ; - <i>визначає</i> тему і головну думку в тексті ;
4.	Розповідає про свої власні почуття та емоції від прочитаного тексту	Учень / учениця: - <i>розповідає</i> про свої враження (почуття та емоції) від змісту прочитаного художнього тексту; - <i>зіставляє</i> пережиті під час читання почуття та емоції із власним емоційно-чуттєвим досвідом.
5.	Висловлює власні вподобання щодо змісту прочитаних творів, літературних персонажів, намагається пояснити, що подобається	Учень / учениця: - <i>пояснює</i> , що в творі подобається, а що ні (вчинки, мовлення)
6.	На основі тексту малює/добирає ілюстрації, фіксує інформацію графічно	Учень / учениця: - <i>малює або добирає</i> ілюстрації до художнього тексту, створює аплікації, ліпить (напр., персонажів казок тощо)
7.	Експериментує з текстом (змінює кінцівку, місце подій)	Учень / учениця: - <i>фантазує</i> на основі прочитаного: придумує іншу кінцівку літературного твору, змінює місце подій, додає нових персонажів; - <i>читає за ролями</i> фрагменти літературного твору.

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»

1.	Пише рукописними буквами, зливо, розбірливо; створює невеликі та нескладні за змістом висловлювання, записує їх; правильно записує слова, які пишуться так, як вимовляються	Учень / учениця: -обмінюється елементарними письмовими повідомлення (записка, лист, вітальна листівка); - обирає для написання висловлення відповідне оформлення (шрифт, розмір, колір тощо); - створює невеликі висловлення на добре відому тему з різною метою спілкування; записує їх розбірливо, рукописними буквами ; - записує окремі слова та речення, дотримуючись опрацьованих правил щодо оформлення речення на письмі, а також слів, які пишуться так, як вимовляються .
2.	Перевіряє написане, виявляє і виправляє недоліки письма самостійно чи за допомогою вчителя; обговорює створений текст і вдосконалює його за допомогою інших осіб	Учень / учениця: - відновлює деформований текст; - перевіряє, чи є в написаному тексті помилки на вивчені правила, виправляє їх ; -удосконалює з допомогою вчителя/ вчительки власний текст (лексика, будова речення, форми слова).

Змістова лінія «Досліджуємо медіа»

1.	За допомогою вчителя виявляє очевидні ідеї у простих текстах, медіатекстах	Учень / учениця: -обговорює зміст і форму простого медіатексту (світлина, фотоколаж, листівка, мультфільм), виявляє (з допомогою вчителя).
2.	Висловлює думки щодо простого медіатексту	Учень / учениця: -висловлює власні думки і почуття з приводу прослуханих / переглянутих простих медіатекстів (світлина, мультфільми, комп'ютерні ігри, реклама тощо); -висловлює власні думки і почуття з приводу прочитаних текст.

Змістова лінія « Театралізуємо»

1.	Відтворює емоції літературних персонажів під час інсценізації	Учень/учениця: -використовує голос і мову тіла (міміку, жести, рухи) для відтворення емоцій персонажів казок, байок тощо.
2.	Імпровізує з репліками під час інсценізації	Учень / учениця: -імпровізує з інтонацією, тембром та силою голосу, відтворюючи репліки персонажів казок, віршів, народних пісень тощо

ДІАЛОГ

Учень/учениця складає діалог за проблемною ситуацією, чітко формулює думки, демонструє високу культуру спілкування, висловлює власну позицію, але невпевнено. Кількість реплік діалогу відповідає визначеному для кожного класу обсягу

Учень/учениця ініціює і підтримує діалог з певної проблеми, впевнено висловлює й аргументує свою позицію, виявляючи повагу до думки співрозмовника/співрозмовниці, демонструє високу культуру спілкування. Кількість реплік діалогу відповідає визначеному для кожного класу обсягу.

Учень/учениця складає змістовний діалог, демонструє вміння уважно вислухати співрозмовника/співрозмовницю, виявляє стриманість і коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника/співрозмовниці, доводить свої думки, висловлюючи переконливі аргументи, в тому числі й із власного життєвого досвіду, відстоює власну позицію. Кількість реплік діалогу перевищує визначений для кожного класу обсяг.

ПЕРЕКАЗ

Учень/учениця вправно будує текст, що характеризується логічною завершеністю, відповідністю темі й меті, багатством лексичних засобів; у тексті висловлена думка про предмет розмови, але допущено 1-2 мовні чи мовленнєві помилки

Учень/учениця вправно будує послідовний, повний текст, враховуючи комунікативне завдання; чітко висловлює власну думку, аргументує її; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, граматичною і стилістичною грамотністю

Учень/учениця створює повноцінне зв'язне висловлювання з певною комунікативною метою; повно і вичерпно висвітлює тему.

СПИСУВАННЯ / ДИКТАНТ

Списування і диктант є основними формами перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності. При оцінюванні диктантів та списування доцільно брати до уваги грамотність і культуру оформлення письмової роботи. Оцінювання грамотності рекомендується здійснювати за такими вимогами:

- **орфографічні і пунктуаційні помилки** вважаються рівноцінними; помилка в одному й тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою; помилки на одне правило, але в різних словах вважаються різними помилками;
- **негрубими вважаються такі помилки**, повторення тієї самої букви в слові; недописування букви в кінці слова (не за правилом); двічі підряд написано те саме слово в реченні. Дві негрубі прирівнюються до однієї грубої помилки; охайні виправлення (неправильне написання на правильне) помилками не вважаються;
- **орфографічні та пунктуаційні помилки** на невивчені правила виправляються, але не враховуються (якщо відповідні слова не були виписані на дошку під час диктанту, а розділові знаки не диктувалися вчителем).

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ СФОРМОВАНOSTІ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ ВГОЛОС

Учень/учениця читає правильно, плавно словами і групами слів. Мають місце поодинокі орфоепічні помилки. У повному обсязі усвідомлює фактичний зміст та основний смисл текстів. Іноді припускається помилок щодо розуміння підтексту, встановлення смислових, причиново-наслідкових зв'язків

Учень/учениця читає правильно, плавно словами і групами слів, із дотриманням норм літературної вимови. У повному обсязі, поглиблено усвідомлює фактичний зміст та основний смисл тексту. Іноді припускається неточностей щодо розуміння підтексту, встановлення смислових, причиново-наслідкових зв'язків

Учень/учениця читає правильно, плавно, словами і групами слів із дотриманням норм літературної вимови. У повному обсязі, поглиблено розуміє

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ДОСВІДУ ЧИТАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА УМІННЯ СКЛАДАТИ ВИСЛОВЛЮВАННЯ ЗА ЗМІСТОМ ПРОЧИТАНОГО, ПРОСЛУХАНОГО ПІД ЧАС УСНОЇ ПЕРЕВІРКИ

Учень/учениця правильно виконує завдання за текстом: висловлює оцінювальні судження щодо поведінки, вчинків героїв, використовуючи авторські засоби художньої виразності. Розуміє їх функції у творі. Формулює запитання до окремих абзаців тексту; самостійно визначає тему твору; пояснює зв'язок заголовка із змістом твору; визначає у тексті структурні елементи(зачин, основну частину, кінцівку); складає план твору. Практично розрізняє казку, вірш, оповідання та правильно наводить не менше 1 прикладу кожного жанру. Орієнтується у світі дитячих книжок, правильно називає 3 вивчених програмових твори та в окремих випадках неправильно називає їх авторів. Свідомо користується структурними елементами дитячої книжки у навчальній діяльності (правильно визначає орієнтовний зміст книжки з опорою на заголовок та ілюстрації; знаходить необхідний твір у змісті та визначає сторінку, на якій він знаходиться). Самостійно здійснює пошук навчально-пізнавальної інформації у довідкових виданнях.

Учень/учениця правильно виконує завдання за текстом; висловлює оцінювальні судження щодо поведінки і вчинків героїв з використанням відповідної оцінної лексики, аргументує свої відповіді з посиланням на текст. Висловлює та аргументує своє ставлення не лише до подій, а й до змісту твору загалом, вдало використовуючи авторські засоби художньої виразності. Самостійно визначає тему і основну думку твору.

Учень/учениця орієнтується у світі дитячих книжок, розрізняє та порівнює їх за жанрово-родовими ознаками, тематичним спрямуванням, авторською приналежністю. Правильно наводить не менше 2-х прикладів кожного жанру. Правильно називає 3 вивчених програмових твори та їх авторів. Свідомо користується структурними елементами дитячої книжки у навчальній діяльності (правильно визначає орієнтовний зміст книжки з опорою на заголовок та ілюстрації; знаходить необхідний твір у змісті та визначає сторінку, на якій він знаходиться). Самостійно володіє операційною стороною пошуку навчально-пізнавальної інформації у виданнях довідкового характеру; застосовує знання, уміння й навички під час вивчення інших шкільних предметів.

Учень/учениця швидко і правильно виконує завдання за текстом. Висловлює власне ставлення до змісту твору, добираючи відповідні аргументи щодо певної позиції. Самостійно орієнтується в колі дитячого читання: розрізняє, порівнює, наводить приклади книжок за жанровим, тематичним спрямуванням, авторською приналежністю, правильно наводить більше 2-х прикладів, визначає найпростіші їх жанрові ознаки. Правильно називає більше 3-х вивчених програмових творів та їх авторів. Знаходить в текстах порівняння, придумує порівняння; складає міні-твори: казки, лічилки, загадки, римовані рядки; придумує продовження прочитаних творів.

Учень/учениця Свідомо користується структурними елементами дитячої книжки у навчальній діяльності (правильно визначає орієнтовний зміст книжки з опорою на заголовок та ілюстрації; знаходить необхідний твір у змісті та визначає сторінку, на якій він знаходиться).

ВИМОГИ ДО ОЦІНЮВАННЯ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ УЧНІВ ПІД ЧАС ПОТОЧНОЇ ПЕРЕВІРКИ

Учень/учениця вільно володіє програмовим матеріалом, встановлює міжпонятійні зв'язки, комбінує елементи навчальної інформації і способи діяльності для одержання іншого шляху виконання завдання; аналізує та обґрунтовує способи виконання математичних операцій; знаходить і виправляє власні помилки.

Учень/учениця демонструє гнучкі знання; описує варіативні ситуації, в яких можна застосовувати певне знання чи вміння; будує алгоритми виконання математичних завдань; застосовує елементи пошукової діяльності; володіє навичками самоконтролю .

Учень/учениця виявляє системність знань і способів математичної діяльності, використовує набутий досвід у змінених навчальних умовах і життєвих ситуаціях; демонструє нестандартний підхід до розв'язування навчальних і практично зорієнтованих задач; об'єктивно оцінює свою роботу.

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Обов'язкові результати навчання		Очікувані результати навчання	
Змістова лінія «Лічба»			
1.	Лічить об'єкти, позначає числом результат лічби; порівнює числа в межах ста та упорядковує їх	Учень / учениця: - <i>лічить</i> за правилами лічби об'єкти навколишнього світу (розташовані послідовно, по колу, хаотично; двійками, п'ятірками, десятками) - <i>лічить</i> до 100 в прямому і зворотному порядку	
2.	Розпізнає серед ситуацій із свого життя ті, що потребують перелічування об'єктів, вимірювання величин, обчислення	Учень / учениця: - <i>уживає</i> в мовленні порядкові числівники при встановленні порядкового номера об'єкта відносно іншого - <i>відтворює</i> в різних видах діяльності ймовірні та фактичні результати лічби об'єктів, що їх оточують (малює, викладає мозаїку, складає власні лічилки)	
3.	Визначає істотні, спільні і відмінні ознаки об'єктів навколишнього світу; порівнює, об'єднує у групу і розподіляє на групи за спільною ознакою	Учень / учениця: - <i>визначає</i> істотні, спільні та відмінні ознаки об'єктів навколишнього світу - <i>порівнює</i> і <i>впорядковує</i> об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками - <i>об'єднує</i> об'єкти у групу за спільною ознакою - <i>розбиває</i> об'єкти на групи за спільною ознакою.	
Змістова лінія «Числа. Дії з числами»			
Обов'язкові результати навчання		Очікувані результати навчання	
1.	Лічить об'єкти, позначає числом результат лічби; порівнює числа в межах ста та упорядковує їх.	Учень/учениця: - <i>читає</i> і <i>записує</i> натуральні числа (мінімум до 100) та нуль - словами і цифрами; - <i>утворює</i> натуральні числа прилічуванням і відлічуванням одиниці; - <i>досліджує</i> , що одна і та ж цифра в записі числа набуває різних значень залежно від своєї позиції; - <i>порівнює</i> натуральні числа в межах 100, позначає результат порівнювання за допомогою знаків $>$, $<$, $=$.	
2.	Перетворює інформацію (почуту, побачену, прочитану) у схему, таблицю, схематичний рисунок.	Учень/учениця: - <i>знаходить</i> потрібну інформацію, використовуючи зокрема й засоби ІКТ; - <i>перетворює</i> інформацію (почуту, побачену, прочитану) у схематичний рисунок, схему, таблицю, числовий вираз.	
3.	Обирає послідовність дій для розв'язання проблемної ситуації	Учень/учениця: - <i>з'ясовує</i> , яка інформація потрібна для розв'язування проблемного завдання, в тому числі й сюжетних задач (яка інформація наявна, якої інформації немає і яку треба знайти) - <i>описує</i> (коментує) послідовність дій стосовно розв'язання проблемного завдання (в тому числі сюжетної задачі) за допомогою дорослого або самостійно.	

4.	Обчислює усно зручним для себе способом у навчальних і практичних ситуаціях	Учень/учениця: - <i>оперує</i> числами в межах 100, розв'язуючи різні життєві проблеми (шукає номер квартири (будинку), місця в кінотеатрі, у вагоні потяга, автобусі, літаку, номер кабінету в різних установах, номер телефону тощо) ; - <i>обчислює</i> суму (додає), різницю (віднімає), добуток (множить), частку (ділить) зручним для себе способом у межах 100, зокрема й користуючись предметами або засобами, які їх замінюють) ; - <i>знаходить</i> значення математичних виразів ; - <i>обчислює</i> значення виразів зі змінними; - <i>застосовує</i> різні способи виконання арифметичних дій з числами (додавання, віднімання, множення, ділення) під час розв'язування завдань та конкретних життєвих проблем, описаних у математичних задачах
5.	Встановлює залежність між компонентами і результатом арифметичної дії	Учень/учениця: - <i>розуміє</i> залежність результатів арифметичних дій від зміни одного з компонентів
6.	Прогнозує результат виконання арифметичних дій	Учень/учениця: - <i>прогнозує</i> результат обчислень ; - <i>переконується</i> в достовірності обчислення, здійснивши перевірку зручним для себе способом, робить відповідний висновок
7.	Перевіряє правильність результату арифметичної дії; виявляє та виправляє помилки	Учень/учениця: - <i>знаходить</i> помилки у математичних обчисленнях, <i>усуває</i> їх, виконуючи необхідні дії
8.	Визначає достатність даних для розв'язання проблемної ситуації	Учень/учениця: - <i>знаходить</i> необхідні (суттєві) дані для виконання завдання ;
9.	Обирає числові дані, необхідні і достатні для відповіді на конкретне запитання; визначає дію (дії) для розв'язання проблемної ситуації	Учень/учениця: - <i>визначає</i> числові дані, необхідні і достатні для відповіді на конкретне запитання ; <i>розв'язує</i> проблемні ситуації з опорою на прості математичні моделі
10.	Визначає шляхи розв'язання проблемної ситуації	Учень/учениця: - <i>з'ясовує</i> , чи існує інший шлях розв'язування проблемної ситуації (з допомогою дорослого або самостійно), <i>робить</i> відповідний висновок

Змістова лінія «Просторові відношення. Геометричні фігури»

1.	Орієнтується на площині і в просторі; описує або зображає схематично розміщення, напрямок і рух об'єктів	Учень / учениця: - <i>встановлює відносно</i> розміщення об'єктів на площині та у просторі (лівіше, правіше, вище, нижче тощо), використовуючи математичну мову ; - <i>демонструє вміння</i> переміщувати об'єкти в заданих напрямках: справа наліво, зліва направо, зверху вниз, знизу вгору. - <i>коментує</i> виконувані дії, вживаючи у мовленні відповідні математичні терміни
----	--	---

2.	Розпізнає знайомі геометричні площинні та об'ємні фігури серед об'єктів навколишнього світу, на малюнках	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -розрізняє геометричні площинні та об'ємні фігури за їх істотними ознаками - відтворює досліджувані геометричні форми (вирізає, наклеює, малює, моделює та ін.), використовуючи для цього не лише готові геометричні фігури, а й упізнані у предметах навколишнього світу ; - знаходить відомі площинні та об'ємні фігури серед предметів навколишнього середовища, на малюнках.
3.	Конструює площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу, створює макети реальних та уявних об'єктів	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -моделює геометричні фігури з підручного матеріалу (шнурків, олівців, паличок тощо) - конструює знайомі площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу (пластиліну, глини, соломки, конструктора тощо) ; - створює макети реальних та уявних об'єктів.
Змістова лінія «Робота з даними»		
1.	Аналізує проблемні ситуації свого життя; визначає групу пов'язаних між собою величин для розв'язання повсякденних	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -збирає дані, що відображають повсякденні проблеми, на основі запропонованого опитувальника (два-три запитання).

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ / Я ПІЗНАЮ СВІТ

Учень/учениця володіє системою природничих понять у межах, визначених навчальною програмою, встановлює як внутрішньопонятійні, так і міжпонятійні зв'язки; вміє розпізнавати тіла і явища природи, які охоплюються засвоєними поняттями різного рівня узагальнення; порівнює природні об'єкти не менш ніж за 3-4 ознаками; відповідь аргументує, використовуючи приклади із життя, опираючись на власний досвід; користується найпростішими вимірювальними приладами, застосовує знання для пояснення та оцінки різноманітних процесів і явищ; планує власну навчальну діяльність з предмета, навчально-дослідних або іншого типу завдань.

ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Обов'язкові результати навчання		Очікувані результати навчання	
Змістова лінія «Я-Людина»			
1.	Описує себе, свій характер, захоплення, якими вирізняється від інших осіб	Учень/учениця: -розмірковує, якими рисами характеру має володіти людина і чому; -аналізує свою поведінку, уподобання, виділяючи риси, якими вирізняється з-посеред інших і які надають йому / їй неповторності; -досліджує і представляє (на прикладі однолітків і родини) неповторність кожної людини, беручи до уваги зовнішність, поведінку, характер, уподобання	
2.	Встановлює послідовність подій (раніше/пізніше, до/після, давно/недавно); пояснює, як і чому люди визначають час	Учень/учениця: - пояснює (спираючись на власний досвід і думки старших), навіщо людині знати точний час; бути пунктуальним / -ою у школі й удома	
3.	Описує послідовність етапів розвитку людини; намагається пояснити, як події пов'язані між собою	Учень/учениця: - пояснює, що означає вислів «бути людиною»; - пояснює, як змінюється людина впродовж життя; - описує, як змінюються умови життя людини	
4.	Розповідає про себе, свою родину та інших осіб	Учень/учениця: -розповідає про літературні персонажі / історичні постаті, на яких хотів би / хотіла б бути схожою; - складає перелік чеснот / рис характеру, якими володіє літературний персонаж чи історична постать; - пояснює, що можна, а чого не можна розповідати про себе незнайомим людям, <i>добирає приклади</i> на користь свого твердження	

Змістова лінія «Я серед людей»

1.	Висловлює свої вподобання; виокремлює фрази та/або дії, які вразили; обмірковує вплив своїх слів та/або дій на думку інших осіб	Учень/учениця: -розповідає про свої зацікавлення, пояснює, як йому / їй подобається проводити дозвілля; описує, які книжки / фільми / ігри він / вона любить і чому?
2.	Пояснює важливість співпраці у групі; разом з іншими особами визначає послідовність виконання завдань; виконує різні ролі в групі	Учень/учениця: - пояснює чому люди перебувають разом, взаємодіють; - залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього / неї, до спілкування, гри, навчання; - надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку; - уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи
3.	Пояснює свої обов'язки в сім'ї, школі; дотримується правил поведінки, що засвідчують повагу до інших осіб; звертається за допомогою до старших у разі, коли його або інших осіб ображають	Учень/учениця: - переконує у важливості поваги до інших, спираючись на власний досвід і доступні джерела (почуте, прочитане); - пояснює, до кого можна звернутися по допомогу, якщо когось ображають або принижують; - обстоює думку, що не треба замовчувати негідної поведінки ін.
4.	Розпізнає вчинки і слова, які можуть підтримати або образити; поважає різноманітність, справедливо ставиться до інших осіб	Учень/учениця: - моделює ситуації / грає рольові ігри, у яких підтримує та підбадьорює інших; -розпізнає ситуації (із казок, оповідань, власного досвіду), у яких хтось зазнав образ, пояснює, як діяти в таких ситуаціях; -встановлює, що, попри неповторність кожного, всі люди рівні, бо вони - люди
5.	Збирає інформацію та розповідає про свою родину, однокласників, Україну; пояснює, що означає бути членом родини, громади, класу; долучається до родинних і національних традицій, пояснює їх значення для себе	Учень/учениця: - пояснює, які почуття пов'язують його / її з близькими людьми, висловлює припущення про те, чим вони зумовлені; - описує узвичаєні правила життя своєї сім'ї / класу, пояснює їхнє значення для себе; описує й обмірковує свої права й обов'язки в сім'ї, класі
6.	Досліджує об'єкти загального користування у своїй місцевості; дотримується правил поведінки під час гри, прогулянки і відпочинку	Учень / учениця: - дотримується встановлених в освоєному громадському просторі (у школі, парку, на дитячому майданчику тощо) правил; - пояснює, чому потрібно дотримуватися встановлених правил
7.	Розрізняє теперішнє, минуле і майбутнє (було — є — буде)	Учень / учениця: - встановлює, чим його / її дитинство відрізняється від дитинства старших родичів; - описує різницю між дитинством сучасних дітей та у минулому (одяг, іграшки

8.	Пояснює, де може знайти потрібну інформацію; виявляє основний зміст джерела інформації; розпитує старших людей про минуле	Учень/учениця: - <i>формулює</i> запитання до батьків, інших родичів про історію родини і <i>передає</i> в різних формах цю інформацію; - розпитує старших людей про минуле
Змістова лінія «Моя культурна спадщина»		
1.	Встановлює послідовність подій (раніше/пізніше, до/після, давно/ недовно); пояснює, як і чому люди визначають час	Учень/учениця: - <i>встановлює</i> :, спираючись на власний досвід і думки старших, коли відбувалися відомі історичні події та жили визначні особи (раніше / пізніше, до / після, давно / недовно)
2.	Орієнтується у близькому до місця проживання та освоєному людьми середовищі	Учень/учениця: - <i>оглядає</i> та <i>описує</i> пам'ятки культури рідної місцевості, відображає їх різними мистецькими засобами (напр., малює, ліпить, співає, шукає приклади он-лайн тощо); - <i>дотримується</i> належних правил поведінки в місцях пам'яті, <i>пояснює</i> ці
3	Показує, як природа дає людям засоби до існування; описує зміни, які спостерігає у знайомому просторі, пов'язані з людською діяльністю	Учень/учениця: - <i>пояснює</i> , чому природа важлива для людини; - <i>визначає</i> , що дає природа людині; - <i>визначає</i> окремі зміни у ландшафті / краєвиді, пов'язані з діями людей; - <i>пояснює</i> , чому зберігати природу - обов'язок кожного
4	Досліджує об'єкти загального користування у своїй місцевості; дотримується правил поведінки під час гри, прогулянки і відпочинку	Учень/учениця: - <i>довідується</i> (із легенд, від старших людей) про походження місцевих назв населених пунктів і географічних об'єктів; - <i>пояснює</i> потребу дотримання правил у громадських місцях та під час спільних заходів, протидіє(залучаючи дорослих) їх порушенню
5	Збирає інформацію та розповідає про свою родину, однокласників, Україну; пояснює, що означає бути членом родини, громади, класу; долучається до родинних і національних традицій, пояснює їх значення для себе	Учень/учениця: - <i>долучається</i> до підтримання родинних і шкільних традицій, <i>бере участь</i> у громадських урочистостях тощо; <i>пояснює</i> їхнє значення для себе ; - <i>виготовляє</i> доступні атрибути до свят та урочистостей; - <i>бере участь</i> у мистецьких (наприклад, театральних) акціях
6	Виокремлює незрозумілі слова і за допомогою дорослих, встановлює їх зміст; придумує назву твору, що відображає зміст	Учень/учениця: <i>вдумливо читає</i> короткі історичні оповідання, легенди, міфи тощо

Змістова лінія «Моя шкільна та місцева громади»

1.	Пояснює, де може знайти потрібну інформацію; виявляє основний зміст джерела інформації; розпитує старших людей про минуле	Учень/учениця: - <i>розповідає</i> про видатних історичних осіб / сучасників / сучасниць, чий життя і діяльність пов'язані з місцевою громадою
2.	Пояснює свої обов'язки в сім'ї, школі; дотримується правил поведінки, що засвідчують повагу до інших осіб; звертається за допомогою до старших у разі, коли його або інших осіб ображають	Учень/учениця: - <i>розповідає</i> про свої права і обов'язки як учасника / -ці шкільної та місцевої громад, <i>пояснює</i> важливість цих прав і обов'язків
3.	Домовляється з однокласниками про добродесні правила взаємодії, дотримується досягнутих домовленостей, пояснює, чому це важливо	Учень / учениця: - <i>виробляє</i> (з однокласниками) добродесні правила взаємодії, <i>переконує</i> , що вони потрібні; - <i>дотримується</i> домовленостей; - <i>добирає приклади</i> із власного досвіду, які свідчать про його / її відповідальне ставлення до обов'язків як члена шкільної та місцевої громад
4.	Розповідає про свої успіхи, успіхи класу, своєї родини; розповідає про свої проблеми, обирає варіанти їх розв'язання; долучається до корисних справ у родині, класі, школі	Учень/учениця: - <i>обговорює</i> проблеми класу, які його / її турбують, обирає один із варіантів їх розв'язання; - <i>з'ясовує</i> , що він / вона може робити для однокласників, шкільної спільноти; робить відповідні пропозиції на зборах класу

Змістова лінія «Ми - громадяни України. Ми - європейці»

1.	Розповідає про Україну як про свою Батьківщину, розпізнає державні символи України, шанобливо ставиться до них	Учень/учениця: - <i>представляє</i> загальні відомості про Україну; - <i>розпитує</i> дорослих (родичів) про сучасне громадське життя та минуле України.
2.	Запитує про те, що зацікавило; знаходить відповіді на запитання; виокремлює в джерелі інформацію про відому особу/подію	Учень/учениця: - <i>знаходить</i> (у дитячих художніх творах) приклади патріотизму і людяності; - <i>розповідає</i> про видатних українців, <i>описує</i> їхню важливість для України; - <i>ставить запитання</i> , які допомагають більше дізнатися про важливу для України подію чи особу

ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Обов'язкові результати навчання

Очікувані результати навчання

Змістова лінія «Технічна творчість та техніка»

1	За допомогою дорослих або самостійно добирає конструкційні матеріали та технології для виготовлення виробу	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -розпізнає конструкційні матеріали візуально та на - добирає потрібні матеріали для виготовлення виробу з готових елементів (використання металевих, дерев'яних чи пластмасових конструкторів; готових елементів з паперу, пластику, деревини, пінопласту та інших для макетування); - добирає конструкційні матеріали відповідно до їх властивостей для виготовлення виробу: папір, пластилін, полімерна глина чи солоне тісто, - тканина, нитки; неткані, природні та інші матеріали; - розрізняє види паперу, картону, ниток та визначає сфери їх застосування
2	За допомогою дорослих або самостійно планує власну діяльність з виготовлення виробу, прогнозує кінцевий результат	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прогнозує, яким має бути виріб; - планує послідовність технологічних операцій з допомогою дорослих (використання технологічних карт)
3.	Моделює, конструює та виготовляє виріб з готових елементів за допомогою дорослих; виготовляє та оздоблює виріб за допомогою дорослих	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - моделює та конструює виріб з деталей конструктора, користуючись графічним зображенням схем, за власним задумом самостійно чи з допомогою дорослих; - придумує конструкцію виробу та конструює його з елементів конструктора або інших готових елементів (коробки, банки, пластикові пляшки тощо); - створює задані форми (на підставі лише обрису силуету) з використанням Танграму; - створює виріб за зразком (шаблоном) та власним задумом самостійно чи із допомогою дорослих із використанням паперу, картону, ниток, нетканих чи природних матеріалі
4.	Виконує прості технологічні операції	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконує знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами з допомогою дорослих та самостійно (склеювання, складання, зв'язування тощо); - пояснює вибір моделі, яку він / вона сконструював / -ла, спираючись на запитання дорослих

Змістова лінія «Світ технологій»

1.	Читає та аналізує графічні зображення за допомогою дорослих та використовує їх у процесі роботи	Учень / учениця: - <i>аналізує</i> зображення схем технологічної послідовності за допомогою дорослих та дотримується їх у процесі роботи (використання технологічних карт, графічних зображень, малюнків); - <i>розмічає</i> прямі лінії на папері і картоні; - самостійно чи з допомогою дорослих <i>креслить</i> розгортки прямокутної форми
2	Дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань	Учень / учениця: - <i>дотримується</i> безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань (використання клею, ножиць, шпильок, гачків тощо); <i>організовує</i> безпечне робоче місце з допомогою дорослих
3.	Під час виготовлення виробів намагається ощадно використовувати матеріали; за допомогою дорослих готує залишки до вторинної обробки	Учень / учениця: - <i>бере до уваги</i> необхідність економного використання конструкційних матеріалів; - самостійно чи під керівництвом дорослих <i>створює виріб</i> , повторно використовуючи матеріали (вироби з пластику, паперу, тканини, фольги та інше) ;
4.	Оцінює та представляє результати власної або колективної діяльності за допомогою дорослих	Учень / учениця: - самостійно чи з допомогою дорослих <i>демонструє</i> результати власної діяльності; <i>описує</i> , спираючись на запитання дорослих, чого хотів / -ла

Змістова лінія «Світ ремесел»

1.	Спостерігає за процесом виготовлення виробу народними майстрами	Учень / учениця: - <i>зіставляє</i> та <i>розрізняє</i> вироби, виготовлені традиційними та сучасними ремеслами (гончарство, ткацтво, витинанка, різьблення та інше) ; - <i>пояснює</i> важливість відродження та збереження традиційних ремесел
2.	Спостерігає за процесом виготовлення виробу народними майстрами; створює виріб за допомогою	Учень / учениця: - <i>виготовляє</i> та <i>оздоблює</i> виріб із допомогою дорослих чи самостійно, застосовуючи елементи традиційних та сучасних ремесел (використання різних

	дорослих або самостійно згідно із зразком чи власним задумом, застосовуючи технології традиційних та сучасних ремесел	технік для виготовлення та оздоблення виробів: витинанка, вишивка та інше)
Змістова лінія « Побут»		
1	Виконує практичні завдання в побуті; організовує робоче місце за допомогою дорослих	Учень / учениця: - виконує найпростіші дії щодо самостійності у побуті (упорядкування особистих речей); - спільно з дорослими організовує та прибирає робоче місце.
2.	За допомогою дорослих планує дії та виконує їх у власному побуті	Учень / учениця: - разом із дорослими <i>планує та реалізовує</i> найпростіші трудові дії (ремонтують іграшки, книжки, доглядає за рослинами і тваринами, готує страви за рецептами, доглядає за одягом та взуттям); - дотримується правил поведінки за столом, користується столовим посудом за
3	За допомогою дорослих розраховує орієнтовні витрати та кількість матеріалів для виготовлення виробу	Учень / учениця: - спільно з дорослими <i>розраховує</i> приблизну кількість необхідних матеріалів для виконання простого завдання; <i>самостійно робить припущення</i> про потрібну кількість матеріалів для виконання простого завдання

ПРИРОДНИЧА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Обов'язкові результати навчання

Очікувані результати навчання

Змістова лінія «Я пізнаю природу»

1.	Обирає у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>вирішує</i>, що він / вона хотів / хотіла б дослідити ; - <i>визначає</i>, які органи чуття знадобляться для обраного дослідження ; - <i>пояснює</i> різницю між спостереженням за природою і «спогляданням» природи
2.	Обирає та пояснює дії для дослідження об'єктів природи; визначає можливі результати спостережень/досліджень	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i>, навіщо він / вона виконує певні дії, спостерігаючи за природними об'єктами / явищами або експериментуючи з ними ; - <i>передбачає</i>, якого результату досліджень він / вона очікує ; - <i>висловлює здогад</i> про ймовірний результат
3.	Пропонує/обирає послідовність кроків під час спостереження/ експерименту	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> послідовність дій в експерименті / спостереженні ; - <i>добирає</i> найпростіші матеріали та прилади, які можна застосувати
4.	Досліджує обрані природні явища та об'єкти, використовуючи надані прилади, моделі	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>провадить</i> (самостійно або в групі) прості спостереження / досліди; - <i>застосовує</i> за потреби найпростіші матеріали та прилади, зокрема лінійку, лупу, терези, термометр
5.	Описує, що нового дізнався, спостерігаючи та експериментуючи	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> етапи розвитку рослин; - <i>описує</i>, як вода перетворюється на пару або лід / сніг, як тане лід / сніг, утворюється роса / іній / туман / дощ / паморозь; - <i>описує</i> зміни, що відбуваються з повітрям (розширення під час нагрівання і стискання під час охолодження); - <i>розрізняє</i> складники ґрунту (пісок, глина, каміння тощо); - <i>розрізняє</i> звуки за джерелом, гучністю; - <i>розрізняє</i> музикальні звуки, звуки мовлення і шуми ; - <i>пояснює</i>, що люди сприймають звуки по-різному; - <i>описує</i>, як виникають «сонячні зайчики»;
6.	Описує та пояснює те, про що дізнався; радіючи пізнанню нового, розуміє, що помилки є невід'ємною частиною пізнання	<p>Учень/учениця:</p> <p><i>розповідає</i> про власні емоції, які виникають під час спостереження та експериментування;</p>

		<i>пояснює</i> ., що помилки можуть допомогти у дослідженні
7.	Знаходить інформацію про природу	Учень/учениця: - <i>використовує</i> інформацію з відомих та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо) ; - <i>запитує</i> , щоб довідатися більше про природу ; - <i>визначає</i> ’, якої інформації не вистачає для дослідження; - <i>вказує</i> на інформацію, яку не розуміє
8.	Зображує інформацію про навколишній світ у вигляді малюнка, таблиці	Учень/учениця: - <i>фіксує</i> здобуту інформацію / дані словами, малюнками, символами, за допомогою цифрових аудіо-, відео-, фотопристроїв; - <i>записує</i> результати дослідів (наприклад, у таблицю)
9.	Розрізняє проблеми в навколишньому світі, пов’язані з діяльністю людини	Учень/учениця: - <i>співвідносить</i> об’єкти та явища живої і неживої природи з їхніми зображеннями / описами і навпаки ; - <i>вирізняє</i> істотну інформацію про природу
10.	Розуміє проблему в навколишньому світі; розмірковує, що відомо про цю проблему, як її розв’язати	Учень/учениця: - на основі власного досвіду <i>знаходить</i> підтвердження правдивості відомостей про природу, висловлює свою думку про це ; - <i>розрізняє</i> фантастичне уявлення про об’єкти природи і факти про них на основі доступних джерел; - <i>запитує</i> в дорослих про правдивість здобутої інформації
11.	Знаходить спільні і відмінні ознаки об’єктів; групує об’єкти навколишнього світу за однією або кількома ознаками	Учень/учениця: - <i>розпізнає</i> об’єкти довкілля (за кольором, смаком, формою, звуком тощо); - <i>розрізняє</i> живі і неживі природні об’єкти ; - <i>розрізняє</i> дикорослі й культурні рослини; - <i>розрізняє</i> дерева, кущі, трав’янисті рослини; - <i>порівнює</i> листяні і хвойні, вічнозелені і листопадні рослини; - <i>розпізнає</i> за деякими ознаками комах, павуків, раків, риб, жаб, птахів і звірів; - <i>порівнює</i> свійських і диких тварин.
Змістова лінія «Я у природі»		
1.	Виявляє та описує очевидні зв’язки у природі; пояснює, чому потрібно їх враховувати у життєдіяльності людини	Учень/учениця: - <i>визначає</i> та <i>описує</i> місце свого проживання; - <i>описує</i> Україну, її найважливіші географічні об’єкти, <i>показує</i> розташування України на карті; - <i>описує</i> об’єкти природи своєї місцевості за певними ознаками; - <i>спостерігає</i> за добовими та сезонними змінами у природі; - <i>називає</i> пори року та відповідні їм місяці; тривалість доби і року; - <i>описує</i> поведінку тварин у різні пори року;

		<ul style="list-style-type: none"> - <i>описує</i> життєвий цикл рослин у різні пори року; - <i>установлює</i> взаємозв'язок між порою року і погодою ; - <i>розуміє</i> прогноз погоди на радіо і телебаченні, <i>дослухається</i> до цих прогнозів (наприклад, одягається відповідно до них); - <i>описує</i> вплив Сонця на сезонні явища в природі, <i>пояснює</i> причини змін пір року; - розповідає про форму Землі ; - <i>пояснює</i> значення сонячного світла для живих організмів; - <i>розповідає</i> про можливі загрози з боку тварин (небезпечні і хворі тварини),
2.	Дбає про чистоту навколишнього світу, доглядає за рослинами і тваринами	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дотримується</i> правил поведінки в докiллi і <i>пояснює</i> ці правила іншим; - <i>вищує</i> рослини вдома, у школі ; - <i>доглядає</i> за домашніми тваринами, <i>пiклується</i> про диких тварин; - <i>не завдає шкоди</i> тваринам і рослинам під час дослідів та експериментів
Змістова лінія «Я в рукотворному світі»		
1.	Наводить приклади використання винаходів людства в побуті	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розпізнає</i> природні та рукотворні (штучні) об'єкти; - <i>порівнює</i> рукотворні (штучні) об'єкти за певними властивостями - <i>розрізняє</i> природне і створене людиною довкілля ; - <i>пояснює</i>, як використовувати штучні матеріали (пластмасу, гуму, скло, метал, папір) на основі їхніх властивостей; - <i>описує</i>, з чого виготовляють папір, скло тощо ; - <i>пояснює</i> вплив штучних матеріалів та рукотворних об'єктів на довкілля ; - <i>наводить</i> приклади того, як рукотворні (штучні) об'єкти (серед них і механізми) допомагають людині; - <i>описує</i> деякі найважливіші винаходи людства

СОЦІАЛЬНА ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

Обов'язкові результати навчання

Очікувані результати навчання

Змістова лінія «Безпека»

1.	Розпізнає та описує небезпеку вдома, у школі та навколишньому світі	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ситуації небезпеки вдома, на вулиці або у школі та <i>пояснює</i>, що робити в цих ситуаціях; - <i>пояснює</i> ситуації, у яких побутові прилади, речовини можуть бути небезпечними для людини; - <i>описує</i> дії, доцільні в разі небезпечної ситуації з вогнем, водою, газом, вибухонебезпечними предметами та речовинами; - <i>описує</i> дії, доцільні в разі контакту з незнайомою людиною;
2.	Пояснює, що кожна дія (рішення) має наслідки	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> можливі наслідки для себе від власної необачної поведінки вдома; - <i>пояснює</i> можливі небезпеки, з якими може стикатися людина в довіллі; - <i>прогнозує</i> наслідки небезпечної поведінки з підозрілими предметами, забутими речами, вибуховими пристроями та зброєю
3.	Визначає позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розрізняє</i> корисні та шкідливі впливи на вибір безпечної поведінки з боку батьків, учителів, друзів, ЗМІ тощо; - <i>пояснює</i>, як правила та їх дотримання впливають на безпеку в довіллі, зокрема вдома, у школі
4.	Вирішує як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>обирає</i> безпечну дорогу, <i>розробляє</i> безпечний <i>маршрут</i> до / зі школи з урахуванням правил дорожнього руху; - <i>обирає свої</i> дії як учасник дорожнього руху з найменшим ризиком
5.	Пояснює, від чого залежить безпека вдома, у школі та навколишньому світі	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>пояснює</i> правила безпечної поведінки вдома (з побутовими пр.)
6.	Розрізняє, до кого і як звернутися за допомогою; описує приклади такої діяльності	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначає осіб</i>, які можуть надати допомогу в разі небезпеки; - <i>описує</i> приклади діяльності служб допомоги в небезпечних ситуаціях <i>та ідентифікує</i> їх телефони; - <i>демонструє</i>, як попросити допомоги при потребі;

		- - пояснює, яку просту першу допомогу можна надати
7.	Розпізнає знаки, символи і попередження щодо ймовірної небезпеки	Учень / учениця: - <i>розрізняє</i> найважливіші попереджувальні знаки та символи, <i>пояснює</i> , що вони означають - <i>визначає</i> місця, де можна безпечно відпочити
8.	Демонструє поведінку, яка запобігає або зменшує ризику для життя і здоров'я	Учень/учениця: - <i>розпізнає</i> вияви неповаги та приниження; - <i>уникає</i> виявів неповаги та приниження у власній поведінці; - належно <i>реагує</i> на цькування, тиск та приниження - <i>пояснює</i> , що всі люди (зокрема діти) мають право захищати свою гідність і недоторканість свого тіла; - <i>пояснює</i> , як безпечно і без шкоди для здоров'я поводитися в мережі
Змістова лінія «Здоров'я»		
1.	Пояснює, що кожна дія (рішення) має наслідки	Учень/учениця: - <i>описує</i> свої почуття в різних ситуаціях; - <i>пояснює</i> , чому небезпечно та шкідливо дражнити або залякувати інших; - <i>описує</i> залежність між фізичною активністю та потребою в їжі та воді
2.	Відзначає зміни власного організму і приймає їх	Учень/учениця: - <i>описує</i> зміни власних емоцій, почуттів (настрою) - <i>визначає</i> , як змінюється людське тіло з віком - <i>відзначає</i> зміни у своєму тілі у процесі дорослішання, хвороби, втоми, фізичної активності; - <i>наводить приклади</i> зародження та розвитку живих істот
3.	Визначає позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки	Учень/учениця: - <i>пояснює</i> вплив способу життя, здорової поведінки та корисних звичок на здоров'я людини; - <i>розрізняє</i> позитивні і негативні впливи оточення на вибір здорового способу життя (сім'я, вчителі, лікарі, однолітки, ЗМІ); - <i>пояснює</i> важливість руху та активної поведінки для себе та інших; - <i>пояснює</i> , як <i>запобігти</i> неінфекційним та інфекційним захворюванням (спосіб життя, правила гігієни, щеплення); - <i>пояснює</i> , як поводитися поруч із людьми з неінфекційними та інфекційними захворюваннями; - <i>пояснює</i> роль щеплення для попередження інфекційних захворювань;

		- порівнює вплив різних емоцій та почуттів на себе та інших
4.	Уважно слухає, запитує про потреби інших осіб та висловлюється так, щоб не образити інших осіб	Учень/учениця: - виражає словесно і несловесно потреби, бажання, почуття; - відстоює свою позицію, за потреби кажучи «ні»; - визначає осіб, від яких може отримати інформацію про вживання ліків та користування предметами домашнього вжитку ; - розрізняє родинні зв'язки, дружні стосунки; - пояснює, чому треба ставитися з повагою до інших осіб, їхнього походження
5.	Демонструє поведінку, яка запобігає або зменшує ризики для життя і здоров'я	Учень/учениця: - дотримується правил щодо догляду за своїм тілом, одягом, особистими речами ; - використовує відповідні назви частин тіла та органів для повідомлення про самопочуття чи проблеми зі здоров'ям (біль, дискомфорт тощо); - визначає осіб, до яких може звертатися при поганому самопочутті
6.	Визначає здорові та шкідливі звички	Учень/учениця: - пояснює, як харчування впливає на здоров'я людини; - розрізняє продукти за походженням (напр., рослинного, тваринного тощо); - пояснює, що таке хибне використання речовин (напр., ліки - не за призначенням або в надмірних кількостях); - розпізнає безпечні і небезпечні речовини;
7.	Розпізнає, що приносить задоволення та користь	Учень/учениця: - розрізняє корисні і шкідливі продукти харчування; - пояснює важливість споживання продуктів своєї місцевості; - наводить приклади українських національних страв та страв інших країн; - пояснює важливість сну та відпочинку (активного і пасивного)
8.	Вирішує, як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я	Учень/учениця: - описує безпечне й відповідальне вживання їжі, використання ліків, побутових засобів;
9.	Розпізнає знаки, символи і попередження щодо ймовірної небезпеки	Учень/учениця: - добирає продукти харчування, орієнтуючись на позначки на упаковці; - визначає місця, де можна харчуватися здорово
10.	Визнає важливість помірності у споживанні послуг та продукції	Учень/учениця: - пояснює, що переїдати - шкідливо; - пояснює, що важлива помірність під час перегляду телебачення та користування цифровими пристроями, дотримується цих обмежень у побуті
11.	Протидіє проявам тиску, неповаги та приниження щодо себе та інших осіб, звертаючися за допомогою до дорослих	Учень / учениця: - визначає дії, які його / її ображають; - підтримує та приймає інших ; - демонструє відсторонення від неприйнятних дотиків з боку інших людей;

		повідомляє про це дорослих, яким довіряє
12.	Розпізнає здорову етичну поведінку (сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність, відвагу, відданість) та наслідуює її	Учень/учениця: - встановлює дружні стосунки з дітьми своєї та іншої статі; - пояснює функції та значення батьків для кожної людини; - пояснює правила моральної поведінки вдома, у школі
13.	Пояснює важливість навчання у школі для свого життя та добробуту; планує свій день (навчальний та вихідний)	Учень/учениця: - пояснює, чому навчання допомагає зберігати здоров'я; - пояснює, як бути прикладом здорової поведінки для інших
14.	Упорядковує власне навчання відповідно до своїх потреб та рекомендованих умов	Учень/учениця: - пояснює, чому належні для збереження здоров'я умови сприяють навчанню; - застосовує різні способи зняття втоми (за допомогою гімнастики, дихальних вправ, музики, прогулянки, зміни виду діяльності тощо)
Змістова лінія «Добробут»		
1.	Розпізнає, що приносить задоволення та користь	Учень/учениця: - пояснює, яка діяльність приносить і радість, і користь; - розрізняє ознаки добробуту людини
2.	Пояснює потреби свої та інших осіб; визначає, від кого та від чого залежить задоволення потреб	Учень / учениця: - розрізняє важливі і менш важливі потреби.
3.	Пояснює, що кожна дія (рішення) має наслідки	Учень/учениця: - пояснює, що кожен учинок має наслідки, спираючись на власний досвід та на приклади літературних героїв, персонажів мультфільмів тощо
4.	Вирішує як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я	Учень/учениця: - ставить перед собою мету споживати корисні продукти, складає їхній перелік; - використовує раціонально кишенькові гроші
5.	Визнає важливість помірності у споживанні послуг та продукції	Учень/учениця: - пояснює значення грошей та матеріальних цінностей; - пояснює, що не всі потреби можна задовольнити через обмеженість ресурсів; - планує витрати кишенькових грошей
6.	Розпізнає здорову етичну поведінку (сумлінність, справедливість, чесність, відповідальність, відвагу, відданість) та наслідуює її	Учень/учениця: - пояснює, ознаки здорової етичної поведінки; - пояснює правила ощадного використання природних ресурсів (наприклад, збирання та утилізації сміття, зокрема харчових відходів, збереження водних ресурсів); - дотримується правил етичної поведінки під час спілкування з однолітками та дорослими в різних життєвих ситуаціях ; - пояснює, чому людині потрібна добродіяльність; - пояснює важливість добрих учинків для людини та довкілля; - пояснює, якою має бути підприємлива людина;

		- <i>пояснює</i> , чому важливо поважати чужу власність
7	Упорядковує власне навчання відповідно до своїх потреб та рекомендованих умов	Учень/учениця: - <i>пояснює</i> важливість навчання у школі для власного добробуту ; - організовує робоче місце для навчання з урахуванням умов.
8	Уважно слухає, запитує про потреби інших осіб та висловлюється так, щоб не образити інших осіб	Учень/учениця: - <i>об'єднується</i> з іншими дітьми у групу для навчання та гри; - <i>виконує</i> запропоновану роль у мікрогрупі (команді), <i>погоджуюсь</i> із рішенням команди; - <i>пояснює</i> важливість дотримання меж особистого фізичного простору.
9	Розрізняє, до кого і як звернутися за допомогою; описує приклади такої діяльності	Учень/учениця: - <i>розрізняє</i> потреби близьких людей та друзів; - <i>звертається</i> за підтримкою до осіб, яким довіряє; - <i>розрізняє</i> ситуації, коли він / вона або інші люди потребують допомоги
10	Пояснює важливість навчання у школі для свого життя та добробуту; планує свій день (навчальний та вихідний)	Учень/учениця: - <i>розповідає</i> , як від власного ставлення до навчання залежить його / її успіх і добробут в майбутньому.
11	Виконує різні ролі в групі, пояснює у чому цінність спільної роботи	Учень/учениця: - <i>зголошується</i> до виконання різних ролей у грі, навчанні, спільних проектах; - <i>ініціює</i> спільні справи, ігри, розваги; - <i>описує</i> цінність створеного разом

МИСТЕЦЬКА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Обов'язкові результати навчання

Очікувані результати навчання

Змістова лінія «Художньо-практична діяльність»

1.	<p>Творить відомими художніми засобами і способами</p>	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері, темпі, динаміці; - <i>дотримується</i> правил співу; - <i>грає</i> в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо); - обирає тембр інструменту (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передавання відповідного образу; - орієнтується в нотному записі (нотний стан, скрипковий ключ, розмір, такт, ноти в межах I октави, тривалості звуків - ціла, половинна, чверть, восьма); - відтворює прості ритмічні послідовності (створені з половинних, четвертих та восьмих тривалостей), зокрема у різних темпах; - виконує прості площинні (двовимірні) живописні та графічні зображення; прості об'ємні композиції; - використовує у живописній роботі хроматичні і ахроматичні кольори; утворює з основних кольорів - похідні; - створює хроматичну й ахроматичну графічну композицію, використовуючи лінії, крапки та плями; - складає та розташовує на площині (у просторі) окремі елементи зображень (форм) у просту, зокрема орнаментальну, композицію (графічну, живописну, декоративну, об'ємну); - відповідно до задуму, обирає положення формату аркуша (вертикальний, горизонтальний); - використовує усю площину аркуша для створення композиції; - користується художніми засобами та матеріалами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо; - конструює прості композиції з художніх, природних та інших підручних матеріалів; - дотримується правил техніки безпеки; - виконує нескладні ролі (зокрема «пісні в ролях»), етюди-наслідування, перевтілюючись у різних персонажів;
----	--	--

2.	Експериментує, використовуючи відомі техніки художньо- творчої діяльності, звуками, ритмами, рухами, лініями, кольорами, формами, матеріалами тощо для створення художніх образів	Учень/учениця: - <i>придумує</i> образи (фантазує) та виражає задумане знайомими засобами художньої виразності; - <i>імпровізує</i> голосом (музичні, мовленнєві інтонації), засобами пантоміми (міміка, жести), на музичних інструментах (трикутники, бубни, барабан, маракаси тощо); - <i>створює</i> варіанти ритмічного супроводу до пісні; <i>експериментує</i> з кольорами,
3.	Спостерігає за навколишнім світом, фіксує за допомогою вчителя цікаві явища як ідеї для творчості; допомагає прикрасити місце, де навчаться	Учень/учениця: - <i>спостерігає</i> за довкіллям, за допомогою вчителя/вчительки фіксує цікаві, незвичайні явища; - <i>створює</i> елементи композиції / декору для оформлення середовища, в якому живе і навчаться <i>використовує</i> побачене і почуте в художньо-практичній діяльності
4.	Визначає серед творів і видів художньо-творчої діяльності ті, що подобаються; ділиться емоціями від сприйняття мистецьких творів; творить для власного задоволення	Учень/учениця: - <i>вирізняє</i> види мистецької діяльності, які поліпшують його / її настрій - описує свої емоції від сприймання мистецьких творів; - обирає вид художньої творчості за своїми вподобаннями
Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва»		
1.	Сприймає твори різних видів мистецтва і проявляє емоційно-ціннісне ставлення до них у різний спосіб (словами, рухами, мімікою, лініями, кольорами тощо)	Учень/учениця: - <i>сприймає</i> твір мистецтва та <i>висловлює</i> враження, добираючи із запропонованих слова, співзвучні з власними емоціями; - <i>порівнює</i> музичні та візуальні образи, твори мистецтва та явища довкілля - <i>відтворює</i> емоційні враження від твору мистецтва різними відомими засобами та способами (рухами, мімікою, лініями, кольорами тощо)
2.	Розрізняє види мистецтва (музичне, образотворче, театральне, хореографічне тощо) і розпізнає притаманні їм засоби виразності	Учень/учениця: - <i>розрізняє</i> види мистецтва (музичне, образотворче, театральне, танцювальне, екранні); - <i>характеризує</i> мелодію; - <i>визначає темп</i> (повільно, помірно, регістр (високий, середній, низький), динаміку (гучно, тихо), тембр (звучання хору та оркестру, окремих музичних інструментів (сопілка, бубон, барабан, скрипка, бандура, фортепіано тощо); - <i>розпізнає</i> прості художні матеріали, якими виконана учнівська творча робота (кольорові олівці, фломастери, акварель)

3.	Визначає серед творів і видів художньо- діяльності ті, що подобаються; ділиться емоціями від сприйняття мистецьких творів творить для власного задоволення	Учень/учениця: вирізняє (із запропонованих) твори мистецтва, що змінюють або передають його / її настрій
Змістова лінія «Комунікація через мистецтво»		
1	Оцінює власну творчість за визначеними орієнтирами; пояснює, наскільки вдалося втілити свій задум	Учень/учениця: - <i>порівнює</i> власний задум із його втіленням; - <i>описує</i> , що вдалося чи не вдалося втілити; <i>пояснює</i> власні досягнення в художньо-творчій діяльності
2.	Презентує створені художні образи у зрозумілий спосіб, пояснюючи створене	Учень/учениця: - <i>презентує</i> результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо); - <i>вербально описує свій</i> творчий задум
3.	Бере участь у колективній творчій діяльності, дотримується правил творчої співпраці; ділиться з іншими особами враженнями від сприйняття мистецтва та творчої діяльності	Учень/учениця: - <i>виявляє</i> (з допомогою вчителя / вчительки) інформацію, отриману від сприймання творів мистецтва; - <i>ділиться</i> враженнями від творів різних видів мистецтва; - <i>бере участь</i> у колективному виконанні творчого задуму - у народних святах та обрядах, концертах, виставках, інсценізаціях тощо; - <i>дотримується</i> правил взаємодії і творчої співпраці

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

«СВІТ ЧЕКАЄ КРИЛАТИХ»

2 КЛАС

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Зміст розвитку
здобувача освіти
засобами
української мови

Очікувані результати навчання: показники розвитку здобувача освіти, виражені в
навчальних діях

Концентр «Усна інформація і усне мовлення - аудіювання»

Слухання-розуміння
усного мовлення

Учень/учениця:

- визначає* зі сприйнятих на слух звуків, слова, речення, тексту (до 5 речень) звук за поданою умовою і пояснює свій вибір;
- розпізнає* голосні/приголосні звуки на слух за вимовною ознакою (артикуляцією наявністю/відсутністю перешкоди на шляху видихуваного повітря);
- визначає* у сприйнятому на слух слові, двох словах однакові звуки і пояснює свій вибір;
- називає* ланцюжок звуків сприйнятого на слух слова з (5-8 звуків);
- добирає* 1-2 слова із сприйнятим на слух звуком;
- виявляє* і виправляє помилки у вимові звуків, звукосполучень, слів у читанні інших та своєму;
- визначає* серед 2 пропонованих тлумачень те, яке відповідає сприйнятому на слух слову і серед 2 сприйнятих на слух слів те, яке відповідає пропонованому тлумаченню;
- визначає* наголос у 3-4 складових словах;
- визначає* у сприйнятих на слух словах слова з наголошеним першим/другим/третім/останнім складом;
- визначає* серед 2-4 пропонованих прикладів слів приклад із правильним наголошуванням;
- визначає* зі сприйнятих на слух звуків, слів, речення, тексту (до 5 речень) слово за поданою умовою (іменник, прикметник, дієслово, числівник, службове слово; що відповідає на певне запитання; з певним лексичним забарвленням; назви об'єктів живої/неживої природи, об'єктів природи і створених руками людини, подібне або протилежне за значенням слово, словосполучення) і пояснює свій вибір;
- визначає* серед групи почутих слів спільнокореневі (споріднені) слова і пояснює свій вибір;
- визначає* серед сприйнятих на слух слів слова зі спільною за значенням і звучанням частиною і пояснює свій вибір;
- добирає* до сприйнятого на слух слова інше слово так, щоб скласти словосполучення;
- добирає* подібне/протилежне за значенням слово/словосполучення до сприйнятого на слух слова, словосполучення;

	<ul style="list-style-type: none"> -<i>добирає</i> до сприйнятого на слух слова слово/слова зі спільною за значенням і звучанням частиною; -<i>складає</i> словосполучення іменника з прикметником, іменника з числівником, дієслова з іменником (що не є реченням); -<i>угруповує</i> сприйняті на слух слова (6-8 слів), речення (3-5 речень до 5-7 слів у кожному) за поданою ознакою і пояснює свій вибір; вилучає зі сприйнятої на слух групи слів (3-5 слів) слово за поданою умовою і пояснює свій вибір; -<i>визначає</i> зі сприйнятих на слух слів, речень, тексту (до 5 речень) речення за поданою умовою (за метою висловлювання, за інтонацією, з певною кількістю слів, з певним змістом) і пояснює свій вибір; -<i>визначає</i> відповідність малюнка, із зображенням об'єкта, дії, ознаки, сприйнятому на слух слову, словосполученню, реченню; -<i>встановлює</i> межі речення на слух; -<i>добирає</i> до словосполучення слово/словосполучення так, щоб скласти речення; -<i>будує</i> речення за поданою умовою (за малюнком, світлиною, за темою тощо); -<i>узгоджує</i> слова в реченні; -<i>пояснює</i> зміст сприйнятого на слух речення; -<i>відповідає</i> на сприйняті на слух запитання коротко і повно; -<i>ставить</i> запитання до сприйнятих на слух речень; -<i>визначає</i> у сприйнятому на слух реченні (4-6 слів у реченні) головні і другорядні члени речення; -<i>встановлює</i> зв'язок між словами у сприйнятому на слух реченні (4-6 слів у реченні) за питаннями; -<i>виявляє</i> серед звуків, звукосполучень, слів, речень «зайві», що не відповідають заданій умові; -<i>угруповує</i> за певними ознаками почуті слова (за кількістю звуків - до 5-7; з певним звуком у складі; за значенням); речення (за кількістю слів, метою висловлювання, інтонацією; з певною гучністю, швидкістю мовлення, з певним змістом) і пояснює свій вибір.
Текст в усному мовленні	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>виявляє</i> розуміння (у процесі виконання завдань) змісту прослуханого тексту-розповіді, тексту-опису художнього й розмовного стилів (загадка, прислів'я, скоромовка, казка, оповідання, вірш) (обсягом від 90 слів на початку навчального року до 140-160 слів наприкінці навчального року), складеного з простих речень (до 8-10 слів кожне); -<i>вирізняє</i> серед сприйнятих на слух текстів (медіатекстів, текстів друкованих дитячих видань) художній текст і пояснює свій вибір; -<i>вирізняє</i> серед сприйнятих на слух літературних творів казку, оповідання, загадку, скоромовку, лічилку, вірш, прислів'я і пояснює свій вибір;

<p>Мова - засіб людського спілкування.</p>	<p>Учень/учениця: <i>-пояснює</i> значення мови - як засобу спілкування між людьми і наводить приклади; <i>-визначає</i> серед 4-5 прослуханих слів слова іншої мови, нові слова, застарілі слова, слова споріднених мов, що означають один і той самий об'єкт; <i>-визначає</i> серед пропонованих слів, текстів слова, використання яких не відповідає правилам культури мовлення та замінює їх; <i>-визначає</i> серед пропонованих джерел інформації джерела усної інформації, що транслюють медіатексти; <i>-використовує</i> пристрої (за їх наявності) для одержання електронної усної інформації в навчальних цілях; <i>-застосовує</i> знання про визначення на слух звуків, звукосполучень, слів, словосполучень, речень, текстів для виконання, складання пізнавальних і практично зорієнтованих завдань; <i>-доцільно використовує в мовленні</i> слова і словосполучення: споріднені мови, застарілі слова, медіатекст;</p>
<p>Концентр «Усна інформація і усне мовлення - говоріння»</p>	
<p>Техніка говоріння</p>	<p>Учень/учениця: <i>-визначає</i> серед чистомовок, скоромовок ті, які потрібні для вправління вимови звуків звукосполучень саме для нього/неї і <i>промовляє</i> їх; <i>-визначає</i> серед артикуляційних вправ ті, які потрібні для формування його/її правильної вимови і <i>виконує</i> їх; <i>-артикулює</i> чітко звуки, звукосполучення у процесі виконання навчальних завдань, під час говоріння у певних життєвих ситуаціях (у дітей з органічними порушеннями вимови цей показник не враховується); <i>досліджує</i> спосіб вимови подовжених і неподовжених приголосних звуків і <i>доходить висновку</i>, що подовжений звук вимовляється протяжно та відповідно <i>вимовляє</i> їх;</p>
<p>Швидкість говоріння.</p>	<p>Учень/учениця: <i>-виконує</i> вправи для регуляції швидкості говоріння; <i>-змінює</i> швидкість свого говоріння за поданою умовою; <i>-регулює</i> в контексті висловлювання швидкість свого говоріння: швидко, повільно, помірно у певних життєвих ситуаціях;</p>
<p>Виразність говоріння.</p>	<p>Учень/учениця: <i>-виконує</i> вправи для регуляції гучності говоріння; <i>-змінює</i> гучність свого говоріння за поданою умовою; <i>-регулює</i> в контексті висловлювання гучність свого говоріння: голосно, напівголосно і пошепки у певних життєвих ситуаціях; <i>-досліджує</i> гучність вимови слів у власному мовленні і <i>встановлює</i> власну межу переходу говоріння у крик та <i>ураховує</i> результат дослідження у процесі комунікації; <i>-виконує</i> вправи для регуляції дихання під час говоріння; <i>-регулює</i> дихання з урахуванням швидкості говоріння у певних життєвих ситуаціях; <i>-інтонує</i> різні за метою висловлювання речення (питальні, розповідні, спонукальні); <i>виражає</i> інтонацією ставлення до того, про що говориться (з окличною інтонацією і без неї) та свій настрій; <i>виділяє</i> за допомогою паузи, логічного наголосу певні частини висловлювання (слова, словосполучення);</p>

Міміка і жести під час говоріння.	Учень/учениця: -змінює інтонацію речення за поданою умовою; -пояснює міміку як зміну виразу обличчя, жест - як руху тіла (рук, ніг, голови, тулуба) для вираження змісту висловлення та свого ставлення до нього; -визначає за мімікою і жестами орієнтовний зміст висловлювання; -доцільно використовує міміку, жести під час говоріння; -декламує напам'ять 4-6 віршів (з навчального посібника для 2 класу або за власним вибором учня) із регулюванням гучності, швидкості говоріння, дихання, правильно вимовляючи звуки, звукосполучення, інтонуючи речення;
Зв'язні висловлювання	Учень/учениця: -доповнює речення 1-2 словами за змістом, добираючи їх з пропонованого переліку (поданого як усно, так і письмово) та самостійно; -складає речення (6-8) слів за поданим початком, словосполученням; -відновлює деформоване речення з 5-7 слів; -складає речення до 6-8 слів (у тому числі зі словами: <i>в, а, і, на, під</i> тощо) за малюнком, світлиною, репродукцією, прослуханим музичним твором, враженням від сприймання об'єкта на дотик, запах, слух, за зовнішнім виглядом; за життєвою ситуацією;
Текст як усне висловлювання	Учень/учениця: -переказує прослуханий/прочитаний текст (40-50 слів) докладно й стисло, за планом з малюнків, з питальних речень; за опорними словами; блок-картою; вибірково за поданою умовою; -будує зв'язне висловлювання з 4-5 (6-7) речень за поданим початком, опорними словами, складеним планом, на основі прослуханого, прочитаного тексту або випадку з життя, сюжету з мультфільму, дитячого фільму; -будує зв'язне висловлювання з 4-5 речень за зміненим сюжетом літературного твору, мультфільму. -складає розповідь із 4-5 речень за: побаченим, почутим, побаченим і почутим одночасно, сприйнятими на дотик, запах об'єктів або за їх уявленнями;
Концентр «Письмова інформація і писемне мовлення - читання і робота з текстом»	
Раціональність. Вид читання	Учень/учениця: -читає вголос, пошепки; -читає мовчки (без озвучення і артикуляції) тексти;
Спосіб читання	Учень/учениця: -читає слова, тексти: цілими словами за поданою умовою; -читає наприкінці навчального року плавно цілими словами;
Правильність читання	Учень/учениця: -промовляє чітко і правильно під час читання слова; -виявляє і виправляє помилки у вимові слів у своєму читанні;
Швидкість читання вголос	Учень/учениця: -читає повільно, швидко за завданою умовою; -уповільнює та пришвидшує читання за поданою умовою;
Виразність читання	Учень/учениця: -визначає в тексті частини, які потребують збільшення/зменшення гучності голосу під час читання;

	<p>-<i>читає</i> текст, частину тексту із поданою гучністю, зі зміною гучності голосу; -<i>регулює</i> гучність голосу під час читання залежно від змісту прочитуваного та жанрової специфіки твору за допомогою вчителя; за поданою умовою самостійно; -<i>робить</i> паузи, обумовлених пунктуаційними знаками, ритмікою тексту; -<i>інтонує</i> під час читання різні за метою висловлювання та інтонацією речення;</p>
Усвідомленість читання вголос	<p>Учень/учениця: -<i>пояснює</i> значення слів прочитаного тексту самостійно та з допомогою словника; -<i>виявляє</i> в тексті незрозумілі слова і вирази і <i>користується</i> виносками, словниками для їх пояснення; -<i>визначає</i> основну думку, тему тексту, послідовність подій, частини тексту, його жанр, стиль - художній чи ні, чи правдива інформація цього тексту; -<i>знаходить</i> в тексті речення, що є відповіддю на запитання, речення за поданою умовою (з певною метою висловлювання та інтонацією); -<i>співвідносить</i> прочитаний текст з відповідною ілюстрацією, таблицею, схемою, піктограмою; -<i>прогнозує</i> орієнтовний зміст тексту, окремих його частин за заголовком, ілюстраціями; за його початком і основною частиною; за початком і кінцівкою;</p>
Жанри	<p>Учень/учениця: -<i>розрізняє</i> після прочитування казки й оповідання, казки й загадку, оповідання й загадку, загадку й скоромовку, казку й вірш, оповідання й вірш; скоромовку і прислів'я і <i>пояснює</i> свій вибір; <i>пояснює</i>, що акровірш, це вірш, у якому перші літери в перших словах кожного рядка, прочитані зверху вниз, складають слово чи словосполучення;</p>
Концентр «Письмова інформація і писемне мовлення - письмо»	
Письмо слів, речень, текстів.	<p>Учень/учениця: -<i>пише</i> слова, з'єднуючи букви, ритмічно, з однаковим нахилом букв; -<i>розташовує</i> рівномірно слова і речення у рядках зошита під час письма; -<i>стисує</i> рукописні і друковані речення, тексти (30- 50 слів, що складаються з 1-7 букв); -<i>записує</i> сприйняті на слух слова, речення, тексти; -<i>пише</i> зорові диктанти: речення з трьох-шести слів (2 речення); -<i>будує</i> та <i>записує</i> речення за ілюстраціями, навчальною ситуацією, підписує малюнки; -<i>записує</i> сприйнятий на слух текст; -<i>перевіряє</i> написане; -<i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> допущені помилки;</p>
Культура оформлення запису	<p>Учень/учениця: -<i>пише</i> охайно, чітко; -<i>пише</i> назву (заголовок) тексту посередині рядка; -<i>пише</i> початок абзацу з відступу; -<i>починає писати</i> новий вид роботи з нового рядка; -<i>пропускає</i> рядок між роботами, що виконують в різні дні і <i>записує</i> дату їх виконання: число - цифрами, місяць - словом;</p>
Правопис	<p>Учень/учениця:</p>

	<p>-<i>пише</i> назву тексту з великої букви без крапки в кінці;</p> <p>-<i>пише</i> перше речення тексту та інших його абзаців з відступу - на відстані ширини вказівного пальця від початку рядка;</p> <p>-<i>пише</i> перше слово у реченні з великої букви;</p> <p>-<i>правильно вживає</i> пунктуаційні знаки (крапка, знак питання, знак оклику) під час списування, запису сприйнятих на слух та складених самостійно речень;</p> <p>-<i>правильно вживає</i> тире, дві крапки під час списування, запису сприйнятих на слух та складених самостійно речень;</p> <p>-<i>пише</i> усі слова в реченні окремо;</p> <p>-<i>правильно записує</i> речення із дотриманням зв'язку слів у ньому;</p>
--	---

Концентр «Інформація про мовні одиниці та її розуміння»

Звуки і букви	<p>Учень/учениця:</p> <p>-<i>пояснює</i>, що букву людина пише і читає, а звук чує і вимовляє;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що мовні звуки бувають голосними і приголосними; голосні утворюються за допомогою голосу; приголосні - за допомогою голосу і шуму або тільки шуму і наводить <i>приклади</i> голосних і приголосних звуків;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що приголосні звуки бувають твердими і м'якими, дзвінкими і глухими і наводить <i>приклади</i> твердих і м'яких, дзвінких і глухих приголосних звуків;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що голосні звуки бувають наголошеними і ненаголошеними; наголошені голосні звуки вимовляють з більшою гучністю голосу з невеликим подовженням та наводить <i>приклади</i> у словах;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що букви а, о, у, и, е, і, я, ю, є, ї позначають на письмі голосні звуки ([а], [о], [у], [и], [е], [і]) і <i>наводить приклади</i> букв;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що усі інші букви алфавіту, крім ь, позначають на письмі приголосні звуки, як тверді, так і м'які, та <i>наводить приклади</i> букв;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що буква ь звука не позначає, а вказує на м'якість попереднього приголосного звука;</p>
Слово	<p>Учень/учениця:</p> <p>-<i>пояснює</i>, що слово має конкретне значення; окремі слова мають кілька значень, слова можуть бути подібні і протилежні за значенням та наводить <i>приклади</i>;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що слова складаються зі звуків, складів;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що слово поділяється на склади за кількістю голосних звуків у ньому і наводить <i>приклади</i> одно-, дво- трискладових слів;</p> <p>-<i>поділяє</i> на склади слова з 3-5 складів;</p> <p>-<i>пояснює</i>, що у слові один із голосних звуків вимовляється з більшою гучністю (наголосом);</p>

Речення	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>пояснює</i>, що речення висловлює певну думку і <i>наводить</i> приклади; -<i>пояснює</i>, що речення за метою висловлювання є або розповідні, або питальні, або спонукальні; за інтонацією можуть бути або окличні або неокличні; можуть мати звертання та <i>наводить</i> приклади; -<i>виявляє</i> розуміння, що усі слова, крім службових, є членами речення; що члени речення можуть бути головними і другорядними; -<i>виявляє</i> розуміння, що головними членами речення є слова, які називають об'єкт, про який повідомляється у реченні та те, що про нього повідомляється; -<i>виявляє</i> розуміння, що непоширене речення складається тільки з головних членів, поширене - містить, крім головних, другорядні члени речення; -<i>виявляє</i> розуміння, що між словами у реченні є зв'язок, який можна встановити за допомогою питань і <i>наводить</i> приклади
---------	---

Концентр «Логіка»

Логічні вправи зі словом, реченням, текстом	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>позначає</i> умовними позначками голосні і приголосні (м'які, тверді) звуки, наголос у слові, слова у реченні; -<i>будує</i> моделі звукових структур слів та окремих складів слів; -<i>виконує</i> звуковий запис слів; називає слово за звуковим записом; -<i>будує</i> моделі складової структури слів; -<i>будує</i> моделі будови слова; -<i>будує</i> модель речення; -<i>відновлює</i> деформований текст;
---	--

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Зміст розвитку здобувача освіти засобами математики	Очікувані результати навчання: показники розвитку здобувача освіти, виражені в навчальних діях
--	---

Концентр «Геометричні фігури»

Розміщення, рух і напрямок	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>переміщує</i> точку по прямій на пропоновану кількість одиничних відрізків і <i>коментує</i> результат; -<i>виявляє розуміння</i> координати точки як числа, що вказує на її розміщення на числовій прямій; - <i>визначає і записує</i> координату точки на числовій вертикальній/горизонтальній прямій; -<i>позначає</i> точку на числовій прямій за пропонованою координатою;
----------------------------	---

Геометричні фігури та їх властивості	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) площини як сліду оберту в одному напрямку прямої/променя навколо своєї точки; -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань), що площина має протяжність у двох вимірах (з однієї точки у двох непротилежних напрямках); -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) 2D фігури як фігури, усі точки якої лежать на площині; -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань), що 2D фігури можуть бути лінійними або площинними; що лінійні і площинні 2D фігури можуть бути однакової форми; -вирізняє серед 2D фігур геометричні фігури і наводить приклади; -пояснює, що геометричною фігурою є група точок, яка вирізняється формою має певні властивості; -розрізняє лінійні і площинні геометричні 2D фігури;
--------------------------------------	--

Концентр «Числа. Дії з числами»

Натуральні числа Числа 1-100. Число 0	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -лічить за правилами лічби об'єкти навколишнього світу (розташовані послідовно, по колу, хаотично; двійками, п'ятірками, десятками); -лічить до 100 в прямому і зворотному порядку; -визначає/позначає попереднє, наступне число даного числа за числовою прямою: вертикальною, горизонтальною;
Арифметичні дії з числами (у межах 100)	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -застосовує знання про взаємозв'язок між діями додавання і віднімання, додавання і віднімання частинами та в різному порядку для обчислення виразів на додавання і віднімання одноцифрових чисел з переходом через розряд у межах 20; -застосовує знання про додавання суми до числа і числа до суми та віднімання суми від числа і числа від суми для вибору доцільного щодо конкретного випадку способу обчислення та обчислення виразів; -застосовує знання про зручні та розрядні доданки для обчислення виразів у межах 20 з переходом через розряд; -обчислює вирази на додавання і віднімання, застосовуючи знання про: розрядний склад числа, додавання і віднімання у межах 20 з переходом через розряд частинами, додавання і віднімання в межах 100 без переходу через розряд порозрядно;
Множення	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -складає вирази на множення на основі виконання практичних дій з предметами; -замінює суму однакових доданків добутком, добуток - сумою однакових доданків; -називає компоненти та результати дії множення; -пояснює, що від перестановки множників добуток не змінюється;
Ділення	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -складає вирази на ділення на основі виконання практичних дій з предметами; -називає компоненти та результати дії ділення; -складає за рівністю на множення дві (одну) рівності на ділення; -застосовує знання про взаємозв'язок між діями множення і ділення в обчисленнях;

Таблиця множення та ділення одноцифрових чисел	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння сутності побудови таблиці множення; -застосовує знання про взаємозв'язок між дією множення і ділення для встановлення результату ділення за таблицею множення; -співвідносить результати лічби двійками, трійками, ..., дев'ятками з табличними результатами множення на це число; -застосовує знання про залежність значення добутку від зміни одного з множників для визначення результату множення без обчислення; -застосовує знання про множення чисел в різному порядку для визначення рівних за значенням числових виразів;
Іменовані числа	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -читає, записує іменовані числа, виконує арифметичні дії з іменованими числами, поданими в одиницях вимірювання довжини (мм, см, дм, м); часу (год, доб, тижд, міс, кв, р.); маси (кг, ц); місткості (л); вартості (к., грн); температури (°С), застосовуючи знання про одиниці вимірювання величин і співвідношення між одиницями однієї величини та про додавання й віднімання чисел у межах 100 з переходом через розряд та множення і ділення у межах табличних випадків; -виконує перетворення складеного іменованого числа у просте; простого іменованого числа у складене; -застосовує знання про запис, додавання і віднімання іменованих чисел для виконання, складання практико орієнтованих завдань; -прогнозує результат запису іменованих чисел, обчислень виразів з іменованими числами і зіставляє отриманий результат з прогнозованим; -перевіряє результат запису іменованих чисел, обчислень виразів з іменованими числами та знаходить і виправляє помилки у цих завданнях;
Дроби	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння дробу як числа для позначення частини цілого, яке поділили на рівні частини; -пояснює, що дріб записується двома числами з використанням горизонтальної риски; під рискою записують знаменник дробу - число, що показує кількість рівних частин, на які розділили цілий об'єкт; над рискою записують чисельник дробу - число, що показує кількість рівних частин, які взяли; -читає і записує дроби; -розрізняє в записі дробу чисельних і знаменник та коментує свій вибір;
Числові відношення	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -порівнює числа/значення виразів за числовою прямою, за місцем у числовому ряді, за розрядним складом і коментує порівняння; -пояснює, що порівнювати число і вираз можна на основі встановлення залежності між числом та виразом (без обчислення) і на основі обчисленням виразу;
Концентр «Величини»	
Час	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -називає одиниці вимірювання часу – місяць, квартал, рік; їх скорочене позначення та співвідношення між ними; -виражає, читає і записує результати визначення та вимірювання часу в різних одиницях; -визначає і називає час за механічним годинником з точністю до годин;

Маса	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -називає одиниці вимірювання маси - центнер, її скорочене позначення (ц) та співвідношення з вивченими одиницями (1ц=100кг); -читає запис і записує результати визначення маси; -порівнює маси об'єктів (в кг, ц, ц і кг) за показами електронних ваг і гирями механічних ваг (за зображенням); -комбінує гирі для врівноваження механічних ваг за поданою умовою (за зображенням); -упорядковує запис іменованих чисел з різною комбінацією одиниць вимірювання маси за поданою умовою;
Місткість	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння, що різні речовини, які заповнюють однакові ємності, можуть мати різну масу (1л води, 1 л олії, 1 л меду тощо); -досліджує масу речовин, що заповнюють певні ємності і доходить висновку про те, що різні речовини, які заповнюють однакові ємності, можуть мати різну масу;
Довжина	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -називає одиницю вимірювання довжини - міліметр; її скорочене позначення (мм) і співвідношення з вивченими одиницями (1 см=10мм; 1дм=100мм); -виявляє розуміння, що на шкалі лінійки найменша поділка позначає міліметр; -пояснює, які одиниці вимірювання величини доцільно використовувати в конкретному випадку;
Периметр	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння периметра як величини, що вказує на довжину контуру многокутника, яку визначають сумою довжин усіх сторін многокутника; -позначає периметр буквою P; -вимірює довжини сторін многокутника для знаходження периметра; -знаходить значення периметра многокутника дією додавання; периметра прямокутника/квадрата з використанням формул; -знаходить значення довжину сторони квадрата за периметром;
Вартість. Ціна	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння ціни як вартості однієї одиниці товару; -записує ціну товару з використанням різних грошових одиниць; -порівнює ціни товарів; -обчислює вартість групи товарів за даними цінами; ціну товару за вартістю покупки кількох таких товарів;
Температура	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння температури як величини, що вказує на тепловий стан об'єкта довкілля; -розрізняє тепловий стан об'єкта «на дотик»; -називає одиницю вимірювання температури - градус; її скорочене позначення - градус за Цельсієм (°C);
Концентр «Математичні вирази. Рівності. Нерівності»	
Вираз	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -називає знаки арифметичних дій: множення - «помножити», ділення - «поділити», їх позначення «•» і «:»; -обчислює числові вирази на множення і ділення; -виражає число у вигляді суми/різниці/добутку/ частки двох чисел;

Числові вирази на дві-три арифметичні дії	Учень/учениця: - <i>пояснює</i> , що для обчислення числового виразу на множення і ділення (на 2-3 дії) без дужок арифметичні дії виконують відповідно до їх порядку у виразі; - <i>читає і записує</i> числові вирази на 2-3 дії (множення і ділення); - <i>обчислює</i> числові вирази на дві-три дії (множення і ділення), дотримуючись порядку виконання дій;
Числові рівності і нерівності.	Учень/учениця: - <i>читає</i> числові рівності і нерівності; - <i>порівнює</i> число та значення числового виразу на одну дію (додавання, віднімання, множення, ділення); - <i>складає і записує</i> числові нерівності і рівності за результатом порівняння числа і виразу, двох числових виразів;
Концентр «Сюжетні задачі»	
Прості задачі	Учень/учениця: - <i>розв'язує</i> задачі на знаходження третього числа за сумою двох інших; - <i>розв'язує</i> задачі на знаходження суми трьох і більше доданків; - <i>розрізняє</i> задачі на збільшення/зменшення на кілька одиниць, сформульовані у прямій і непрякій формі та <i>пояснює</i> свій вибір; - <i>розв'язує</i> задачі на збільшення/зменшення на кілька одиниць, сформульовані в непрякій; - <i>розв'язує</i> задачі на розкриття сутності множення; - <i>розрізняє</i> задачі на ділення на рівні частини та ділення на вміщення і пояснює свій вибір; - <i>розв'язує</i> задачі на розкриття сутності ділення (ділення на рівні частини та ділення на вміщення); - <i>розв'язує</i> задачі на кратне порівняння чисел, на збільшення або зменшення числа в кілька разів; - <i>розв'язує</i> задачі на збільшення та зменшення числа в кілька разів, сформульовані в непрякій формі;
Складені задачі	Учень/учениця: - <i>розрізняє</i> просту і складену задачу; - <i>розв'язує</i> складені задачі (на 2 дії);
Задачі з величинами, у тому числі геометричного змісту	Учень/учениця: - <i>розв'язує</i> прості задачі з величинами, що виражені у таких одиницях вимірювання: мм, см, дм, м, л, кг, ц, к., грн, год, доба, тижд, міс, кв, р.; градус за Цельсієм °С; - <i>розв'язує</i> задачі на обчислення периметра об'єкта, що має форму квадрата; - <i>розв'язує</i> задачі на обчислення довжини сторони об'єкта, що має форму квадрата, за відомим периметром; - <i>розв'язує</i> складені задачі з величинами, що виражені у таких одиницях вимірювання;
Творча робота над задачею	Учень/учениця: - <i>складає</i> складену задачу за моделями: малюнком, рисунком з умовними позначками, таблицею, виразом; за числовими даними; за запитанням; - <i>формулює</i> запитання до умови/умову до запитання складеної задачі; - <i>добирає і змінює</i> числові дані/ключові слова/об'єкт (об'єкти) в задачі відповідно до певного завдання; - <i>розв'язує</i> створені задачі;

ПРИРОДНИЧА, СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА, ГРОМАДЯНСЬКА ТА ІСТОРИЧНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

Зміст розвитку здобувача освіти засобами предмета всесвіт	Очікувані результати навчання: показники розвитку здобувача освіти, виражені в навчальних діях
Концентр «Засоби пізнання довколишнього світу»	
Тіла й речовини у довкіллі	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>розрізняє</i> природні та штучні речовини і <i>пояснює</i> свій вибір; -<i>називає властивості</i>, за якими розрізняють речовини: колір, блиск, прозорість, смак, запах, стан (твердий, рідкий, газоподібний), здатність розчинятися у воді, зберігати або не зберігати форму і об'єм та наводить приклади; -<i>розрізняє</i> тіла і речовини та <i>пояснює</i> свій вибір;
Дії для пізнання довколишнього світу	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>застосовує</i> короткочасні (протягом доби) та довготривалі (протягом року) спостереження (замінами у житті рослин, тварин, людини, положенням Сонця, погодними явищами тощо*) за пропонованими вчителем пізнавальними і практично зорієнтованими завданнями, <i>робить висновки</i>, порівнюючи свої спостереження з народними прикметами, прислів'ями, приказками та загадками; -<i>виконує</i> індивідуальні, у парі, трійці дослідження за пропонованими вчителем пізнавальними і практично зорієнтованими завданнями, <i>описує</i> хід роботи та <i>презентує</i> її результати; -<i>виконує</i> практичні роботи (розпізнавання рослин, тварин за зовнішньою будовою; ділянок водної поверхні та суходолу тощо*) за пропонованими вчителем пізнавальними і практично зорієнтованими завданнями індивідуально, у парі, трійці;
Обладнання для пізнання довколишнього світу.	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>доцільно застосовує</i> для спостережень, досліджень, практичних робіт флюгер, термометр, гномон як вертикально встановлену жердину, телурій як модель, що демонструє рух Землі навколо Сонця; -<i>користується</i> для пізнання довкілля підручником, атласом, пропонованими вчителем наборами фотографій, відеоматеріалами, колекціями (корисних копалин), а також відомостями, одержаними від фахівців, дорослих; -<i>використовує</i> періодичні (дитячі журнали) й науково-популярні (дитячі енциклопедії, довідники) видання для пізнання довколишнього світу;
Опрацювання здобутої інформації про довколишній світ	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>фіксує</i> результати спостережень за погодою у календарі спостережень, <i>узагальнює</i> результати спостережень за місяць (кількість днів з певною температурою повітря, кількість сонячних, дощових днів; днів, коли сніжило або не було снігу тощо) і <i>порівнює</i> їх із одержаними у попередній місяць (колективно на занятті); -<i>фіксує</i> різними способами здобуту інформацію, результати досліджень, практичних робіт, екскурсій у моделях (блок-карта, таблиця, схема, малюнок, фотографія);

Результати вивчення довколишнього світу та їх презентація	Учень/учениця: <ul style="list-style-type: none"> -бере участь разом із батьками, класним колективом в екологічних акціях; -презентує результати вивчення довколишнього світу під час екологічних акцій; -застосовує результати вивчення довкілля в навчальних і життєвих ситуаціях;
Концентр «Нежива природа»	
Сонце	Учень/учениця: <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань), що протягом року полудневе положення Сонця на небосхилі поступово змінюється від найвищого влітку і найнижчого взимку; -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань), впливу зміни полудневої висоти Сонця протягом року на зміни в неживій природі, що відбуваються протягом року; -застосовує знання про Сонце і зміну його полудневого положення на небосхилі протягом року для виконання, складання пізнавальних і практично зорієнтованих завдань;
Земля	Учень/учениця: <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань), екватору як уявної лінії, що проходить навколо Земної кулі на однаковій відстані від полюсів і показує його на глобусі; -називає сторони горизонту (схід, захід, південь, північ) і записує їх назви коротко (північ - Пн, південь - Пд, схід - Сх, захід - Зх) і читає їх короткий запис; -визначає пору року за полудневою висотою Сонця над горизонтом на моделях і встановлює за поданою порою року один з пропонованих варіантів полудневого положення Сонця над горизонтом за висотою; -розпізнає джерело, річку, озеро, болото, море (у довкіллі, за атласом, набором фотографій, відеорядом); -називає гори, річки, озера своєї місцевості (області);
Повітря	Учень/учениця: <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) повітря як природної суміші газів; -досліджує склад повітря і доходить висновку, про наявність у ньому водяної пари, пилу; -пояснює, що повітря містить: гази, водяну пару, пил; -застосовує знання про повітря, його склад та властивості, джерела забруднення, значення чистого повітря, його значення для живої природи для виконання, складання пізнавальних і практично зорієнтованих завдань;
Вода	Учень/учениця: <ul style="list-style-type: none"> -пояснює, що вода у природі зустрічається у трьох станах: твердий - лід (сніг), рідкий - вода, газоподібний - водяна пара; -називає умови, необхідні для зміни стану води (нагрівання, охолодження); -досліджує воду під час нагрівання і охолодження і доходить висновку, що при нагріванні до певної температури починається кипіння, а при охолодженні до певної температури - замерзання; що лід при нагріванні плавиться; -називає температуру переходу води у газоподібний і твердий стани;
Корисні копалини	Учень/учениця: <ul style="list-style-type: none"> -наводить приклади корисних копалин, що зустрічаються в природі у твердому стані (граніт, крейда, кам'яне вугілля, кам'яна сіль) рідкому (нафта) та газоподібному (природний газ); розпізнає кам'яне вугілля, крейду, кам'яну сіль, нафту, природний газ за зовнішнім виглядом і описом властивостей і пояснює свій вибір;

	<p>-досліджує кам'яне вугілля, крейду, кам'яну сіль, нафту доходить висновку про їх певні властивості (розчинність/нерозчинність у воді, твердість/пластичність/сипучість, здатність пропускати/не пропускати воду);</p> <p>-пояснює значення кам'яного вугілля, кам'яної солі, крейди, нафти, природного газу для господарської діяльності людини і наводить приклади їх застосування залежно від властивостей;</p>
Ґрунт	<p>Учень/учениця:</p> <p>-досліджує склад ґрунту і доходить висновку про те, що у його складі міститься повітря, вода, перегній, глина, пісок;</p> <p>-називає види ґрунтів: піщані (містять багато піску, добре пропускають воду, але не затримують її), чорноземи (багаті на перегній, добре пропускають воду й повітря, зберігають вологу); глинисті (містять багато глини, мало перегною, погано пропускають воду й повітря), кам'янисті (містять багато каміння, бідні на перегній);</p> <p>-розпізнає чорнозем, піщані, глинисті, кам'янисті ґрунти та пояснює свій вибір;</p>
Погода	<p>-розпізнає хмари перисті (розташовуються на небі найвище), купчасті (розташовуються посередині); шаруваті (Учень/учениця: розташовуються найнижче);</p> <p>-розпізнає погодні явища дощ, сніг, град, роса, іній, туман, безхмарне небо (ясно) і хмарно, гроза; ожеледиця, відлига, посуха, льодостав, льодохід, повінь;</p> <p>-розпізнає явища природи: ожеледиця, відлига, посуха, льодостав, льодохід, повінь;</p> <p>-називає погодні явища, характерні для кожної пори року;</p>
Концентр «Жива природа»	
Бактерії	<p>Учень/учениця:</p> <p>-пояснює, що таке бактерії та чим вони корисні і чим шкідливі для рослин, тварин, людей і наводить приклади;</p> <p>-виявляє розуміння (у процесі виконання завдань), що віруси - частина живої природи, яка</p>
Рослини	<p>Учень/учениця:</p> <p>-розрізняє у рослин корінь, стебло, листок, квітку, плід з насінням і називає їх;</p> <p>-розпізнає рослини за їх частинами (листочками, квітами, плодами, насінням);</p> <p>-розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини і пояснює свій вибір;</p> <p>-розпізнає дерева за формою крони (береза, дуб, тополя, сосна, ялина);</p>
Тварини	<p>Учень/учениця:</p> <p>-розрізняє у різних тварин частини зовнішньої будови: голова, тулуб, хвіст, кінцівки (лапи, крила);</p> <p>-розпізнає тварин за частинами зовнішньої будови (лисиця і білка за хвостом; корова, страус і тигр за кінцівками; вуж і павук за тулубом; горобець і бабка за головою; метелик, кажан і голуб за крилами);</p> <p>-визначає у зовнішній будові тварин парні і непарні частини;</p> <p>-досліджує залежність зовнішньої будови від способу життя тварини: зовнішнє покриття (хутро, голки, панцир, луска, роговий шар); кінцівки (лапи з кігтями, присосками, з перетинками (для плавання і польоту), очі (у бабки, крота), вуха (коник стрибунець, риби, кішка), дзьоби у птахів (пелікан, чапля, дятел) і доходить висновку про залежність зовнішньої будови від середовища існування та її значення для пристосування тварини до життя у певному середовищі;</p> <p>-розрізняє риб, земноводних, плазунів, комах, павуків, птахів, звірів і пояснює свій вибір;</p>

Людина	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань), що людину від тварин відрізняє мислення, мова, праця; -називає і розрізняє частини тіла людини: на голові - волосся, потилиця, лоб, щоки, підборіддя, ніс, вуха, очі, вії, брови, рот, губи, зуби, ясна, язик; на тулубі - плечі, живіт, груди, спина, сідниці; на руках - передпліччя, лікті, зап'ястя, кисті; на ногах - стегна, коліна, гомілки, стопи; -обирає одяг і взуття відповідно до погоди та <i>дотримується</i> правил поведінки для запобігання перегріву, сонячних опіків і обморожень; -застосовує знання про частини тіла людини, її зовнішність, характер, смаки і захоплення, показники здоров'я, інфекційні хвороби, профілактику захворювань для виконання, складання пізнавальних і практично зорієнтованих завдань;
Концентр «Рукотворні об'єкти довколишнього світу»	
Речовини. Різноманітність матеріалів за речовиною створення	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) речовини як того, з чого створені матеріали, тіла; -визначає речовини, з яких створено певні матеріали (глина - цеглина, бавовна - нитки, нафта - штучна гума); -називає матеріали (скло, тканина, гума, цеглина, папір) та їх властивості матеріалів: твердий, м'який, тягнеться, гнучкий/негнучкий, жорсткий, з блиском, матовий, шершавий, гладенький, промокає/не промокає, вбирає/не вбирає вологу, прозорий/мутний тощо;
Використання матеріалів людиною	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -визначає для виготовлення чого підходять певні матеріали (для м'яча, чашка, панамки, парасольки тощо); -застосовує знання про властивості матеріалів для виконання, складання пізнавальних і практично зорієнтованих завдань; -перевіряє виконання завдань на визначення властивостей речовин та матеріалів і <i>виправляє</i> помилки;
Концентр «Середовища існування»	
Середовища і умови, необхідні для життя	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -розрізняє рослини, тварин за певним середовищем життя і пояснює свій вибір; -пояснює як пристосовані рослини, тварини до життя у певному середовищі; -встановлює залежність між сезонними змінами і умовами життя рослин, тварин і людини;
Природне середовище	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> називає природне середовище, розташоване поблизу міста/села, де мешкає (ліс, луки, водойма, гори); розрізняє середовища за рослинами, що на них ростуть - ліс (дерева), чагарники (кущі), луки (трав'янисті рослини); розрізняє ліс за деревами, що ростуть у ньому - хвойний (бір), листяний (березняк, діброва, гай), мішаний; розрізняє три яруси лісу - I ярус - трав'янисті рослини, II ярус - кущі, III ярус - дерева; називає по 2-3 рослини, тварини лісу, лук, гір, водойм; пояснює значення рослин тварин, певного природного середовища для його існування; пояснює взаємозв'язки між змінами у житті рослин і тварин лісу, лук, гір, водойм та сезонними змінами у неживій природі;
Штучне середовище	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -називає рослин і тварин парків, скверів, штучних водойм свого міста/села та їх значення; -розповідає про працю людей за доглядом рослин і тварин в штучних середовищах в різні пори року; -застосовує знання про природні і штучні середовища для виконання, складання пізнавальних і практично зорієнтованих завдань;

Середовище, сприятливе для життя людини	Учень/учениця: -називає своє місто/село, обласний центр; -пояснює походження назви свого міста/села; -називає дату (день і місяць) святкування Дня свого міста/села; -розпізнає герб свого міста/села і пояснює, що він символізує; -називає пам'ятні місця свого міста/села; -називає сусідні міста/села
Громадські місця	Учень/учениця: -називає місця розташування споруд громадського користування (бібліотека, музей, кінотеатр, театр, будинок культури/клуб, церква, пошта, перукарня магазин, торгівельний центр, поліклініка, аптека), спеціального призначення (пожежна станція, поліцейський відділок) свого міста/села та їх призначення; -розпізнає основні частини дороги (проїзна частина, бордюр, тротуар, перехрестя, перехід) і сигнали світлофора та дорожні знаки «Надземний/Підземний пішохідний перехід», «Рух на велосипедах заборонено», «Рух пішоходів заборонено», «Залізничний переїзд із шлагбаумом/без шлагбаума»); -називає правила переходу проїзної частини дороги в місті/селі, за межами населеного пункту; -розпізнає знаки «Палити заборонено», «Вогненебезпечні речовини», «Отруйні речовини»; -називає правила поведінки якщо заблукав у громадському місці (в магазині - підійти до касира або продавця, в театрі або музеї - підійти до адміністратора, чергового)

МИСТЕЦЬКА, ТЕХНОЛОГІЧНА, ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

Зміст розвитку здобувача освіти засобами арт-технологій та інформатики (ІСТ)	Очікувані результати навчання: показники розвитку здобувача освіти, виражені в навчальних діях
--	---

Концентр «Handmade-мистецтво»

Handmade мистецтво створення образу засобами ручної праці	Учень/учениця: -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) handmade-мистецтва як художньої діяльності з втілення художнього образу у виготовлених власноруч речах/предметах домашнього вжитку; -висловлює своє емоційне ставлення до виробів, створених руками майстрів handmade-мистецтва (мовленнєвими засобами та мімікою); -презентує результати власної діяльності; -дотримується безпечних прийомів праці під час використання інструментів та пристосувань;
Хто і з чого створює витвори handmade-мистецтва	Учень/учениця: -називає і розрізняє матеріали (види паперу, ниток, природний матеріал, солоне тісто/пластилін, вторинний матеріал, природний матеріал) та інструменти (для роботи з кожним матеріалом) за їх призначенням; -добирає папір, картон, нитки природний матеріал, солоне тісто/пластилін за їх властивостями для виконання практичної роботи;

	<p>-збирає під керівництвом дорослих з турботою про навколишнє середовище природний матеріал для створення витворів handmade-мистецтва;</p> <p>-добирає серед запропонованого природний матеріал для виробів за зразком та власним задумом;</p>
Як майстер створює витвір handmade-мистецтва	<p>Учень/учениця:</p> <p>-виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) згинання і складання, рвання, гофрування, вирізання паперу як способу його обробки;</p> <p>-виконує гофрування, силуетне та ажурне вирізання, рвання, складання і згинання паперу для виготовлення витвору за зразком або власним задумом;</p> <p>-розрізняє кілька умовних позначень в оригамі і виконує роботу за цими позначками;</p> <p>-виконує розмітку за шаблоном і на око;</p> <p>-конструює геометричні фігури зі смужок паперу;</p> <p>-виконує скручування і плетіння ниток для створення витвору за зразком або власним задумом;</p> <p>-оздоблює і декорує виріб за зразком або власним задумом;</p>
Про що розповідає витвір handmade-мистецтва	<p>Учень/учениця:</p> <p>розрізняє матеріал виготовлення народних іграшок;</p> <p>-обирає матеріал виготовлення витвору, зважаючи на його призначення;</p> <p>-виконує ліплення з солоного тіста, пластиліну витвору за зразком або власним задумом;</p> <p>-виконує комбіновані роботи з різних матеріалів за зразком і власним задумом;</p> <p>-доцільно використовує в мовленні слова і словосполучення: солоне тісто;</p>
Краса природи у витворах handmade-мистецтва	<p>Учень/учениця:</p> <p>-добирає серед запропонованого природний матеріал для виробів за поданою умовою;</p> <p>-створює художні образи з природних матеріалів за поданою умовою, під керівництвом учителя;</p> <p>-обирає матеріал для виготовлення витвору з метою відтворення його зовнішніх ознак;</p> <p>-створює художні образи об'єктів природи з різних матеріалів за зразком і власним задумом;</p>
Як майстер дає життя використаним матеріалам	<p>Учень/учениця:</p> <p>-пропонує ідеї створення витворів handmade- мистецтва з вторинного матеріалу;</p> <p>-створює витвір з вторинного матеріалу за зразком або власним задумом;</p> <p>-комбінує різні матеріали для виготовлення витвору handmade-мистецтва за даним зразком/за власним задумом;</p> <p>-застосовує вивчені способи обробки матеріалів під час створення витворів handmade-мистецтва з вторинних матеріалів;</p>
Концентр «Образотворче мистецтво»	
Образотворче мистецтво – мистецтво створення художнього образу лініями, кольорами і формами	<p>Учень/учениця:</p> <p>-виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) образотворчого мистецтва як створення художніх образів за допомогою ліній, кольорів і форм і наводить приклади;</p> <p>-виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) образу як відтворення об'єктів довколишнього світу з пам'яті, на основі спостережень, за уявою або фантастичних об'єктів і наводить приклади;</p> <p>-висловлює своє емоційне ставлення до витворів образотворчого мистецтва;</p>

<p>Хто і чим створює витвір образотворчого мистецтва.</p>	<p>Учень/учениця: <i>-виявляє розуміння</i> (у процесі виконання завдань) засобів виразності графіки (крапка, лінія, штрих, пляма), живопису (колір), скульптури (об'єм), як основних інструментів та матеріалів художника- графіка, художника-живописця, скульптора і <i>наводить</i> приклади; <i>-називає</i> митців - художник-графік, художник- живописець, художник-декоратор, майстер декоративно-прикладного мистецтва, скульптор, архітектор тощо), які створюють певні витвори мистецтва; <i>-розрізняє</i> круглу скульптуру та рельєф (опуклий, заглиблений); <i>-розрізняє</i> основні та похідні кольори, теплі та холодні кольори, хроматичні та ахроматичні кольори;</p>
<p>Що і як розповідає витвір образотворчого мистецтва</p>	<p>Учень/учениця: <i>-розрізняє</i> різні жанри мистецтва: пейзаж, натюрморт, портрет, анімалістичний і <i>пояснює</i> свій вибір; <i>-розміщує</i> зображення об'єктів на аркуші, дотримуючись їх розміру та зв'язків між ними у просторі (лінія горизонту, ілюзорне зменшення віддалених об'єктів, загороджування дальніх об'єктів ближніми; частини будови тіла людини, тварин та їх пропорції, дотримуючись симетрії); <i>-узгоджує</i> зображення з форматом, виділяє головне, раціонально заповнює аркуш; <i>-описує</i> витвори образотворчого мистецтва із зображенням окремих об'єктів довколишнього світу, картин природи, сюжетних ситуацій, <i>складає</i> за їх змістом 3-5 речення до 7-8 слів; <i>-висловлює</i> емоційне ставлення, свої враження щодо витворів образотворчого мистецтва; <i>-визначає</i> витвори, які подобаються, і <i>пояснює</i> свій вибір;</p>
<p>Яким буває витвір образотворчого мистецтва</p>	<p>Учень/учениця: <i>-виявляє розуміння</i> (у процесі виконання завдань) про види образотворчого мистецтва (графіка, живопис, скульптура, архітектура, декоративно-прикладне мистецтво) і <i>наводить</i> приклади; <i>-розрізняє</i> (за допомогою вчителя) скульптурні, живописні та графічні та декоративні зображення; <i>-створює</i> образи об'єктів довколишнього світу відомими засобами образотворчого мистецтва за зразком і власним задумом</p>
<p>Концентр «Інформатика»</p>	
<p>Інформаційно-комунікаційні технології - як технології роботи з інформацією за допомогою цифрових пристроїв.</p>	<p>Учень/учениця: <i>-пояснює</i> значення інформації для людини і <i>наводить</i> приклади; <i>-виявляє розуміння</i> (у процесі виконання завдань), що інформація може бути графічною, текстовою, відео, аудіо та <i>наводить</i> приклади; <i>-виявляє розуміння</i> (у процесі виконання завдань), що інформацію можна отримати, зберегти, опрацювати, передати та <i>розрізняє</i> ці операції; <i>-пояснює</i> роль інформаційно-комунікаційних технологій у житті людини та <i>наводить</i> приклади об'єктів (тексти, зображення, аудіо та відеозаписи тощо), створених з їх допомогою; <i>-доцільно використовує в мовленні</i> слова і словосполучення: графічна інформація, числова інформація, текстова інформація, відеоінформація, аудіоінформація, отримання, зберігання, передавання, опрацювання;</p>

<p>Пристрої для використання ПСТ та робота з ними</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -називає і розрізняє цифрові пристрої для роботи з інформацією за поданою умовою; -називає основні складові частини комп'ютера (системний блок, монітор, клавіатура, мишка (тачпад)); -виявляє розуміння (у процесі виконання завдань) їх призначення; -використовує їх для виконання навчальних практичних завдань; -називає алгоритми вмикання, вимикання, перезавантаження пристроїв та <i>дотримується</i> їх; -обирає для роботи піктограми на робочому столі за поданою умовою вчителя; -відкриває головне меню (кнопка «Пуск») та <i>працює</i> з ним (пошук, запуск/закриття програм, вимкнення/перезавантаження комп'ютера); -називає алгоритми запуску та завершення роботи з програмами та <i>дотримується</i> їх); <i>розрізняє</i> кнопки керування вікном (згорнути, розгорнути на весь екран, закрити) та <i>використовує</i> їх у процесі роботи); -знаходить, встановлює та запускає мобільні додатки навчально-розвивального спрямування та он-лайн спілкування на смартфоні; -пояснює правила безпечної роботи за комп'ютером та <i>дотримується</i> їх;
<p>ПСТ: мова і мовлення</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -розрізняє основні групи клавіш клавіатури комп'ютера (алфавітно-цифрові; клавіші цифрової панелі; клавіші керування курсором; клавіші CapsLock, Shift (модифікатори); клавіші Пробіл, Esc, Backspace, Enter (спеціалізовані) та їх призначення; -вводить окремі символи, змінює мовні режими та задає прості команди (зміна реєстру, пропуск між словами, вихід/відміна дії, підтвердження дії) за допомогою клавіатури; -використовує комп'ютерну мережу класу для виконання навчальних і практико орієнтованих завдань; -розпочинає і завершує роботу з браузером та <i>використовує</i> для перегляду веб-сторінок; -здійснює пошук інформації в мережі Інтернет; -використовує гіперпосилання для переходу до потрібних веб-сторінок; -розрізняє реальне та віртуальне спілкування, переваги та недоліки кожного з них; -створює та <i>входить</i> в особистий обліковий запис; -обмінюється короткими письмовими повідомленнями за допомогою спеціальних програм та мобільних додатків на цифрових пристроях;
<p>ПСТ: математика і програмування</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>працює</i> з мишкою/тачпадом (вибір, переміщення піктограм тощо); -застосовує набуті на уроках математики уміння у процесі роботи з математичними тренажерами; -обирає і <i>коментує</i> послідовність дій для виконання практико орієнтованих завдань; -наводить приклади кодування і декодування інформації в повсякденному житті; -зчитує/декодує та <i>створює кодує</i> інформацію (текстову, цифрову, графічну і т.п.) з використанням QR-кодів; -надає команди виконавцю в середовищах програмування; -доцільно <i>використовує в мовленні</i> словосполучення: математичний тренажер;
<p>ПСТ: мистецтво</p>	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>використовує</i> готові та <i>створює</i> зображення/фотографії для отримання, передавання інформації або представлення власних ідей, результатів діяльності;

	<ul style="list-style-type: none"> -використовує основні інструменти (олівець, пензлик, гумку, заливку, фігури, лінії, текст, палітру кольорів) середовища графічного редактора для створення та редагування графічних зображень; -створює прості графічні об'єкти та їх комбінації; -змінює значення властивостей об'єктів в середовищі графічного редактора; -доповнює зображення підписами чи коментарями у вигляді кількох слів або короткого речення; -творює та експериментує відомими йому/їй художніми засобами, способами, техніками; -зберігає графічні зображення на комп'ютері, флеш-накопичувачі (флешка)
--	--

ФІЗКУЛЬТУРНА СОЦІАЛЬНА І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ОСВІТНІ ГАЛУЗІ

Зміст розвитку здобувача освіти засобами предмета вивчення	Очікувані результати навчання: показники розвитку здобувача освіти, виражені в навчальних діях
---	---

Концентр «Культура рухів»

Колективно-порядкові вправи	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -виконує вправи на: розподіл на «перший- другий» по порядку, перешикування з в шеренги/колони по одному в шеренгу/колону по два і навпаки, в коло; -виконує вправи без предметів, з малим м'ячем, з великим м'ячем; -стрибає поперемінно відштовхуючись ногами, обертаючи скакалку вперед; стрибає через гімнастичну палицю; -крутить обруч навколо тулуба в різних напрямках; -виконує сіди;
-----------------------------	--

Концентр «Культура рухливих ігор»

Естафети Рухливі ігри	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -розуміє і пояснює іншим правила естафетних ігор і дотримується їх; -розуміє і пояснює іншим правила рухливих ігор і дотримується їх; -грає чесно; -пояснює що допомогло перемогти у грі, що призвело до програшу враховує це у подальшому;
--------------------------	---

Концентр «Здоров'язбережувальна діяльність»

Фізичні вправи – засіб фізичного розвитку і зміцнення здоров'я людини. Правила безпеки	<p>Учень/учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> -пояснює значення фізкультхвилинок, ранкової гімнастики, фізичних вправ для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я людини; -дотримується правил безпеки на заняттях фізкультури, під час естафет і рухливих ігор;
--	---

Концентр «Фізкультхвилинки»

Гімнастики і вправи
для зняття втоми

Учень/учениця:

- виконує комплекси фізкультхвилинок для зняття втоми очей, м'язів шиї, тулуба, верхніх і нижніх кінцівок;
- виконує артикуляційні вправи, пальчикові гімнастики;
- виконує в різному темпі ігрові вправи для м'язів тулуба, верхніх і нижніх кінцівок;
- виконує спеціальні вправи для очей;
- виконує вправи для концентрації уваги і координованості рухів;